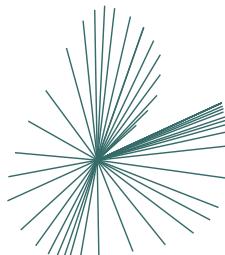


U



NELT  
EDUKATIVNI  
PROGRAM  
– 2016.

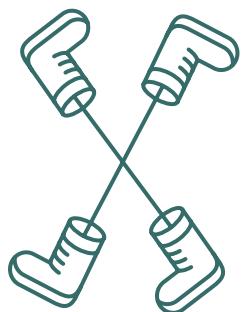


# U RASKORAKU:

Nelt edukativni  
program 2016.

mart 2017.

2



HVALA



# Sadržaj

4

**05**

**Marko Milanković**

Nelt

**07**

**Nana Radenković**

Nova Iskra

**09**

**Milica Pekić**

Galerija12HUB

**11**

O Nelt edukativnom  
programu 2016.

**15**

**Darko Marković**

Neformalno obrazovanje: neformalnim putem do znanja, veština i pravednijeg društva

**23**

**Radmilo Marković**

Formalno obrazovanje je nedovoljno

**31**

Portreti učesnika

**43**

Program 2016/17

**45**

Radionice

**61**

Predavanja

**71**

Studijske posete

**81**

Mentorski rad

**85**

Nelt

**87**

Nova Iskra

**89**

Galerija12HUB

Komunikacija sa onim što  
nisam ja, i sa onime na šta  
nisam navikao je izuzetno  
oplemenjujuća.





**Marko  
Milanković**

**Nelt Grupa**

9

Kroz Nelt edukativni program, već dve godine pokušavamo da pružimo jedno od viđenja alternativnog akademskog pristupa, ukazujući na kompleksnost i izazovnost realnosti u kojoj živimo. Trudimo se da osnažimo moderne generacije i da im kroz ovaj projekat omogućimo raznovrsne perspektive tehnologije, kulture, umetnosti i biznisa.

Vrlo bitan aspekt ovog projekta je saradnja između korporacije i NVO kulturne scene. Formulisanjem jasnih ciljeva i zajedničkim radom, uspeli smo da ostvarimo i isporučimo zavidan kvalitet sadržaja, ali i da zainteresujemo javnost za ovaj specifični edukativni program. Poverenje, koordinacija, posvećenost, profesionalnost pokazani u praksi su odličan putokaz za dalji razvoj ovakvih vidova saradnje, ali i konkretni znak našim polaznicima programa da stvari u Srbiji, zapravo, mogu da funkcionišu.

Ovaj program je i neka vrsta bunta, sa pozitivnom i konstruktivnom konotacijom. Jer mladi, s pravom, očekuju izazove, odbijaju status quo, protive se bilo kakvom konformizmu. Pružili smo im izazov. Oni su pristali, i zajedno smo se uhvatili u koštar sa njihovom budućnošću. Zato danas zajedno učimo, istražujemo i gradimo zemlju bolje budućnosti.

**Menadžer  
komunikacija**



10

Bolju budućnost ne možemo kreirati bez kontinuiranog rada na nama samima, kroz razvijanje ličnih i profesionalnih kapaciteta, ali i kroz umrežavanje sa pojedincima i kolektivima koji uviđaju potrebu za stalnim deljenjem znanja i iskustva. Nova Iskra kreira prostore, situacije i mreže u okviru kojih eksperimentišemo, diskutujemo, preispitujemo i kreiramo nove koncepte kada su u pitanju budućnost rada, učenja i življenja.

Kroz saradnju sa kompanijom Nelt i Galerijom 12Hub dobili smo izvanrednu priliku da u ove procese uključimo grupu odabralih i veoma motivisanih studenata sa različitih fakulteta u Srbiji, i omogućimo im da prošire svoja znanja kroz posebno dizajnirano iskustvo – Nelt edukativni program. U okviru drugog ciklusa, pored celogodišnje mentorske podrške, učesnici programa su imali mogućnost da se upoznaju i sarađuju sa brojnim ekspertima, preuzetnicima, umetnicima, teoretičarima i aktivistima koji se u svom svakodnevnom radu susreću sa društvenim, kulturnim, ekonomskim ili ekološkim izazovima, ali i pronalaze načine da im pristupe na inovativan i kreativan način.

Naša želja je da i u budućnosti radimo sa novim generacijama studenata koji će biti deo ovog jedinstvenog, neformalnog i participativnog obrazovnog programa. Njegov glavni cilj je da budućim profesionalcima i kreativcima pruži priliku da ovladaju svim onim veštinama koje nisu obuhvaćene akademskim programima, a već su definisane kao veštine budućnosti – kreativno i kritičko mišljenje, inovacija, saradnja i komunikacija.

Nana  
Radenković

Nova Iskra

Menadžer  
ekonomske platforme

11



12

Druga sezona Nelt edukativnog programa nastavlja osnovnu liniju istraživanja alternativnih modela obrazovanja, one koja se bazira na dijalogu sa profesionalcima iz različitih polja delovanja, ispituje mogućnost intersektorske saradnje, pokušavaju da odgovore na savremene potrebe mladih i da podstakne samoorganizovanje, inicijativu i kritički i kreativni pristup u artikulaciji ideja i metoda njihove realizacije.

Kroz seriju radionica i kontinuirani mentorski rad sa polaznicima, program izmešta polje znanja i učenja iz konvencionalnih okvira odnosa profesor-student ka dinamičnom polju razmene, eksperimenta, greške, rezultata i dijaloga. Usmeren na ispitivanje kapaciteta svih polaznika, umrežavanje različitih formi znanja i veština, propitivanje potencijala timskog rada i mogućnosti zajedničkog delovanja u okvirima savremenih uslova rada, program inicira susrete, kolektivni i individualni rad kao i istraživanje različitih vidova inicijativa. U svetu koji se kontinuirano menja, dinamičan pristup znanju i učenju podstiče kritičku analizu svake date situacije, ali i otvorenost i kreativnost u definisanju postupaka koji određenu situaciju mogu da preoblikuju ili usmere ka željenom ishodu.

Upravo posvećenost izgradnji novih metoda delovanja i otvaranju ka drugim oblastima van primarnih i stečenih znanja svih polaznika čini Nelt edukativni program jedinstvenom obrazovnom platformom koja se kroz partnerstvo organizatora, kompanije Nelt, Galerije12HUB i Nove Iskre, i sama kontinuirano unapređuje i razvija.

**Milica Pekić**

**Galerije12HUB**

**Kustos**

13



**Uraskoraku:**  
**Nelt edukativni program**  
**2016.**

Galerija12HUB je u saradnji sa kompanijom Nelt tokom 2014. godine pokrenula edukativni program za studente različitih fakulteta, koji je za cilj imao da otvori prostor za intersektorsku saradnju, razmenu iskustava i unapređenje veština mladih a u skladu sa savremenim razvojem profesionalnog okruženja koji podrazumeva spoj umetnosti, novih tehnologija i nauke. Nakon veoma uspešnog prvog ciklusa projektu se pridružila i Nova Iskra, neformalna edukativna platforma za osnaživanje mladih kreativnih profesionalaca, koja je uključivanjem svojih prostornih kapaciteta i široke mreže saradnika i profesionalaca dodatno osnažila format, i podigla kapacitete Nelt edukativnog programa, koji je već tokom prvog ciklusa pokazao svoj veliki potencijal i pozitivan efekat za same studente/učesnike.

## **Uvid u razvoj drugih struka kao i potencijal intersektorske saradnje ostaju u domenu samoobrazovanja, zarobljeni “u raskoraku” između formiranog i neformalnog obrazovanja.**

Program se i dalje bazira na uverenju da važan segment u obrazovanju mladih predstavlja upoznavanje i rad sa istaknutim profesionalcima različitih profila, timski rad na konkretnim zadacima kao i direktno iskustvo intersektorske saradnje i mentorskog rada. Redovni fakultetski programi fokusirani su na konkretnе studijske oblasti, dok uvid u razvoj drugih struka kao i potencijal intersektorske saradnje u domenu samoobrazovanja ostaju zarobljeni “u raskoraku” između formiranog i neformalnog obrazovanja.

Upravo je cilj ovog programa bio da se omogući platforma za mlade koja podrazumeva sticanje veština kroz radionice sa profesionalcima iz različitih polja delovanja, međusobno podizanje kapaciteta kroz

zajednički rad i peer-to-peer učenja, ali i i pripremu studenata za buduće karijere kroz sticanje praktičnih znanja u domenu savremenih umetničkih praksi, međusektorske saradnje, potencijala razvoja novih tehnologija, nauke i biznisa.

Programska šema kreirana je u saradnji timova Galerije 12 HUB i Nove Iskre, uz učešće predstavnika kompanije Nelt. Saradnje uspostavljene sa pojedinim beogradskim fakultetima su nastavljene i u novom ciklusu, dok su sva predavanja bila otvorena i za širu javnost, čime je znanje iz okvira samog programa distribuirano ka široj zajednici. Kroz niz radionica, studijskih poseta i predavanja, studenti su imali prilike da neposredno rade sa edukatorima, umetnicima i ekspertima iz Srbije, Hrvatske i Nemačke, dok je program obuhvatio brojne oblasti, kao što su teorija umetnosti, preduzetništvo, muzika i zvuk, dizajn interakcije, digitalna umetnost, performans, projektni razvoj i menadžment, biznis i nove tehnologije.

Studenti fakulteta u Srbiji imali su prilike da se prijave na otvoreni pozivi koji je objavljen krajem marta 2016. godine, a tu priliku iskoristilo je čak njih 90, da bi nakon dva kruga selekcije bilo izabrano 16 učesnika programa. Novina u drugom ciklusu programa je uključivanje zaposlenih u kompaniji Nelt u ovaj specifičan edukativni proces, pa su na taj način njih dvoje imali priliku da isprate sve radionice u okviru NEP-a, da svoja iskustva dele sa studentima, ali i sa kolegama u kompaniji. Učesnicima su tokom čitavog trajanja programa na raspolaganju bile redovne mentorske sesije, s obzirom da je jedan od glavnih ciljeva programa da se učesnici inspirišu i osnaže u težnjama da svoje ideje pretvore u realne projekte.

Na tragu uspeha prvog i drugog ciklusa, koji su domaćoj publici predstavili i neke od vodećih savremenih umetnika sa globalne scene (prve godine to je bio Zimoun, ove godine Niklas Roy), Nelt edukativni program će i dalje nastojati da ponudi značajan doprinos razvoju domena neformalne edukacije u našoj zemlji, kao i da afirmiše proaktivan i otvoren stav prema novim, transdisciplinarnim saznanjima među mladima, koji istovremeno upoznaju neke od vrhunskih stručnjaka koji nam pokazuju da je i u Srbiji moguće otvoriti prostor sa kreativno i profesionalno samoostvarenje.



**Darko Marković**

**Neformalno obrazovanje:  
neformalnim putem do znanja,  
veština i pravednijeg društva**

Šta je zajedničko grupi dece koja osvajaju prva izviđačka "veštarstva", grupi mladih na međunarodnoj omladinskoj razmeni, grupi studenata koji pohađaju poludnevni trening za pisanje CV-a i grupi starijih sugrađana koji učestvuju na edukaciji za upotrebu kompjuterskih programa? Pored toga što su svi ljudi, svi oni učestvuju u nekom obliku neformalnog obrazovanja.

**Kada smo 2005. godine naše sugrađane na ulicama Beograda pitali „Šta je to neformalno obrazovanje?“, dobijali smo ili sleganje ramenima ili odgovore tipa: „To je obrazovanje bez forme i smisla“, „To je nešto ilegalno“, „To je kad možeš da kupiš diplomu“...**

Projekat "Neformalno obrazovanje u Evropi", Grupa "Hajde da..."

20

Iako, se u našem kontekstu neformalno obrazovanje pominje tek u skorije vreme, nije reč o novijoj tekovini u svetu. Sam termin pojavljuje se krajem 60-ih godina, u vreme već tada primetne "svetske obrazovne krize". U okviru evropskih obrazovnih politika i praksi o neformalnom obrazovanju, sve je više rasprava od početka 2000-ih. U tom periodu, šefovi država Evropske unije u okviru Lisabonskog saveta, postavili su ambiciozni cilj za ujedinjenu Evropu – da postane najkompetitivnija i najdinamičnija ekonomija zasnovana na znanju. Istovremeno, bilo je sasvim jasno da su formalno-obrazovni sistemi u većini država članica isuviše spori za promenu, i da nisu u mogućnosti da uhvate korak sa ubrzanim društvenim i tehnološkim razvojem. Bilo je takođe jasno da je učenje nemoguće zaključati u škole, te da se velika količina značajnog učenja odvija u drugim životnim kontekstima, onima koji nemaju dodirnih tačaka sa tradicionalnim školskim sistemom.

Imajući sve to u vidu, Evropska komisija u svom Memorandumu (2001.) poziva na uspostavljanje realnosti "celoživotnog učenja" (eng. lifelong

learning), ali i na pozitivno vrednovanje učenja u različitim životnom kontekstima (eng. life-wide learning). Pomenuti Memorandum ukazuje na tri dominante arene u kojima se učenje odvija: formalno obrazovanje, neformalno obrazovanje i informalno učenje. Za razliku od informalnog učenja koje se, sa većom ili manjom namerom, dešava tokom svakodnevnih životnih situacija (npr. u razgovoru sa iskusnjim kolegom na poslu, tokom putovanja, tokom osvajanja novih nivoa omiljene igrice ili učeći akorde za ukulele uz pomoć YouTube-a), neformalno obrazovanje podrazumeva izvesni stepen organizovanosti obrazovnih programa, uz stručnu podršku trenera, mentora i omladinskih radnika.

Ipak, kada govorimo o neformalnom obrazovanju nije reč o nekom zaokruženom sistemu, već pre svega o skupu raznovrsnih aktivnosti za različite ciljne grupe i sa različitim ciljevima. Ponekad su ove aktivnosti usmerene na podršku društvenom aktivizmu (treninzi i radionice u organizacijama civilnog društva), nekada imaju isključivi fokus na lični razvoj (kursevi za nove roditelje ili nenasilna komunikacija za učenike), dok u drugim slučajevima imaju za cilj sticanje znanja i veština koje omogućavaju bolje šanse na tržištu rada (trening poslovne komunikacije ili kurs iz oblasti digitalnog marketinga).

Evropska agenda za celoživotno učenje nije podstakla samo niz promena obrazovnih politika, već je pre svega ukazala na potrebu za jednom temeljnom promenom svesti građana i stava prema

**Neformalno obrazovanje odraslih predstavlja organizovani proces učenja odraslih na osnovu posebnih programa, radi sticanja znanja, vrednosti, stavova, sposobnosti i veština usmerenih na lični razvoj odraslih, rad i zapošljavanje i socijalne aktivnosti.**

*Zakon o obrazovanju odraslih Republike Srbije*

21

**Čak 5 od 6 najtraženijih „mekih veština“ od strane poslodavaca uspešno se razvijaju kroz učešće u programima neformalnog obrazovanja za mlade: komunikacijske veštine, veštine donošenja odluka, veštine timskog rada, samopouzdanje i organizacione veštine.**

Studija Evropskog omladinskog foruma

Srbiji se tokom poslednjih desetak godina otvara sve veći broj prilika za neformalno obrazovanje za mlade, ali i za odrasle. Zahvaljujući približavanju punopravnom učešću u evropskim obrazovnim programima (Erasmus+, Europe for Citizens i drugi), ovih prilika biće sve više, a bolje prepoznavanje neformalnog obrazovanja predviđeno je Strategijom obrazovanja u Srbiji do 2020.

sopstvenom učenju. Ona je takođe pokrenula čitav talas zahteva za boljim vrednovanjem i prepoznavanjem neformalnog obrazovanja i informalnog učenja. Krajem 2012. godine, Evropski Savet preporučio je zemljama članicama EU da do kraja 2018. godine uspostave nacionalne mehanizme za validaciju (formalno priznavanje) kompetencija stečenih kroz ove alternativne puteve učenja. U nekim zemljama, poput Francuske, moguće je steći kompletну formalnu priznatu kvalifikaciju, bez ijednog dana pohađanja formalne nastave u toj oblasti. Neki evropski mehanizmi uspostavili su „mekše“ sisteme prepoznavanja stečenih kompetencija tokom neformalno-obrazovnih aktivnosti zasnovanih na samoproceni. Tako, na primer, svi učesnici/e u projektima programa Erasmus+ za mlade, imaju pravo da dobiju sertifikat Youthpass koji ne samo da potvrđuje njihovo učešće, već i prikazuje njihove kompetencije – znanja, veštine i lične stavove – stečene kroz to iskustvo.

**Neformalno obrazovanje mladih jeste skup organizovanih i mladima prilagođenih obrazovnih aktivnosti koje nisu predviđene sistemom formalnog obrazovanja, zasnovanih na potrebama i interesovanjima mladih, principima dobrovoljnog i aktivnog učešća mladih u procesu učenja i promociji demokratskih vrednosti, kroz koje mladi stiču kompetencije neophodne za razvoj ličnih potencijala, aktivno učešće u društvu i bolju zapošljivost.**

Zakon o mladima Republike Srbije

Kada je reč o vrednosti kompetencija stečenih kroz neformalno obrazovanje, i domaća istraživanja potvrđuju obrazac sličan evropskom. Rezultati istraživanja koje je sprovedla Nacionalna asocijacija praktičara omladinskog rada (NAPOR), potvrđuju značaj kompetencija stečenih kroz neformalno obrazovanje za bolju zapošljivost mladih. Ovo istraživanje, takođe, potvrđuje da poslodavci pozitivno gledaju na postojanje neformalno-obrazovnih aktivnosti u CV-evima kandidata, što se obično vidi kao znak proaktivnosti. Veći broj mladih obuhvaćenih ovim istraživanjem, iz sopstvenog iskustva, potvrđuje „prenosivost“ kompetencija stečenih u omladinskom sektoru u poslovni kontekst.

Ipak, iako je tema zapošljavanja goruća u Srbiji, kada stopa nezaposlenosti mladih dostiže zabrinjavajućih 44.2% tokom 2016. ne treba izgubiti iz vida i značaj neformalnog obrazovanja u našem kontekstu, pre svega sa ciljem podizanja građanske svesti i kapaciteta za rad na izgradnji humanijeg i pravednijeg društva.

**Reference:**

**Bath University/GHK Consulting (2012):**

Research Study on the Impact of Non-Formal Education in Youth Organisations on Young People's Employability. European Youth Forum

**INFED: Non-formal Education,**

<http://infed.org/mobi/what-is-non-formal-education/>

**Marković, D. and Nemutlu Unal, G. (2011).**

Unlocking Doors to Recognition.

SALTO Training and Cooperation Resource Centre.

**Marković, D. (2006):**

A step towards recognition of non-formal education in Serbia and Montenegro,  
Coyote magazine, #11, CoE-EU Youth Partnership, Strasbourg,  
<http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/issue-11-june-2006?inheritRedirect=true>

**Marković, D. urednik (2005):**

Neformalno obrazovanje u Evropi, Grupa „Hajde da...“, Beograd

24

**Marković, D., Džigurski, S. (2014):**

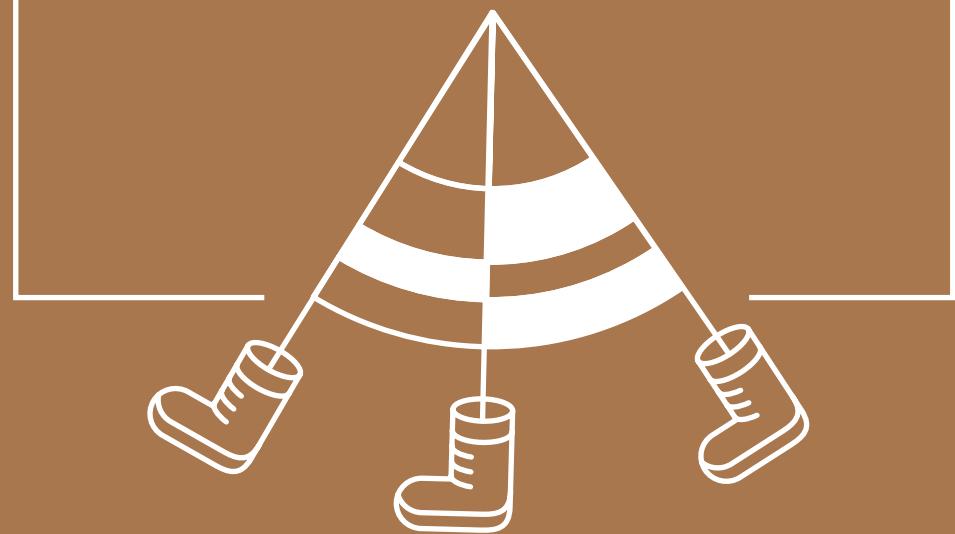
Uticaj neformalnog obrazovanja u omladinskom radu na sticanjekompetencija za bolju zapošljivost mladih, NAPOR, Novi Sad,  
[http://www.napor.net/images/pdf/istraivanje%20uticaj\\_nfouor\\_na\\_zapoljivos\\_mladih.pdf](http://www.napor.net/images/pdf/istraivanje%20uticaj_nfouor_na_zapoljivos_mladih.pdf)

**Youthpass, www.youthpass.eu**

**Darko Marković** je profesionalni trener i konsultant. Prema formalnom obrazovanju je diplomirani psiholog. Radio je sa velikim brojem organizacija civilnog društva, međunarodnih institucija i kompanija. Jedan je od osnivača Grupe "Hajde da..." i vlasnik agencije Inn.Side – learning and development. U svom radu pomaže liderima, timovima i organizacijama da pronađu odgovore na aktuelne i buduće izazove, kao i da uspostave strategije za kontinuirano učenje i razvoj. Učesnik je i inicijator više inicijativa za bolje prepoznavanje neformalnog obrazovanja u Srbiji, kao i na evropskom nivou.

[www.innsidе.co.rs](http://www.innsidе.co.rs)

**Formalno  
obrazovanje, takvo  
kakvo je kod nas,  
apsolutno ne priprema  
čoveka da razume svet  
oko sebe.**





**Radmilo Marković**

Tekst je prvo bitno objavljen u  
nedeljniku Vreme, broj 1355  
od 22.12.2016.

**Formalno obrazovanje  
je nedovoljno**

Bilo je momenata magije tokom predavanja Uroša Krčadinka u Novoj iskri u petak 16. decembra. Mladi (1984. godište) multitalentovani čovek - istraživač digitalnih medija, predavač, pisac, ilustrator, softverski inženjer i kros-medijski umetnik - tokom dobrih sat vremena predstavljao je svoju viziju o tosme kako obrazovanje treba da izgleda u savremenom dobu. Pomalo dugačkog imena - "Kako da pristupite svom obrazovanju ako želite da postanete autor u digitalnoj epohi" - ovo je bilo drugo po redu javno predavanje iz ciklusa Nelt Edukativnog programa, koji "gura" svoju drugu sezonom, u saradnji sa Galerijom 12 HUB, a od ove godine i sa Novom iskrom.

## Nikad se ne zna kada možete da iskoristite neku stvar iz oblasti koja nema veze sa vašom strukom.

Šta treba da uči mlad čovek ukoliko ne želi da ostane u okovima formalnog obrazovanja? Šta da čita, koji zanat da nauči? Da li mu je potreban fakultet? Ovo su neka od pitanja koja su postavljena za vreme predavanja, tokom kojeg je postalo bolno očito koliko je današnje obrazovanje u Srbiji daleko od potreba koje stvara savremeno društvo: tabla, kreda i učenje zarad reprodukcije bili su zastareli i pre 30 godina, koliko li su tek zastareli danas?

*Mislim da nemamo dobru percepciju koliko je nedovoljno to što dobijamo formalnim obrazovanjem*, kaže za "Vreme" Uroš Krčadinac. "I dalje preovladava stav iz generacije naših roditelja, ili deda i baba, koji kažu, 'samo ti završi fakultet, nadi posao u državnoj službi, nek ti krene staž...' Mislim da ljudi nisu svesni da je ovo vreme mnogo više divlje, gde postoje atomizovani pojedinci, i nisam siguran da će

*ja ikakvim stažom da dođem do te penzije; potpuno mi je nadrealno da meni firma može da kupi stan, a to su bile uobičajene stvari u generaciji naših roditelja.*

Prema Krčadincu, veoma je važno naučiti neki zanat - bilo klasični, bilo savremeni - koji će uvek biti potreban na tržištu, bez obzira na to ko je na vlasti, i kakva su društvena kretanja. Na taj način, sebi ćete omogućiti izvestan stepen slobode od trenutnih okolnosti, a ujedno ćete imati u rukama veštinu od koje možete da živite.

Među publikom na predavanju bio je i Andrija Radojević, jedan od dvadeset studenata koji su polaznici drugog ciklusa Nelt Edukativnog programa. Svi oni su izabrani od ukupno 89 kandidata, i dolaze iz raznorodnih fakulteta iz Beograda i Novog Sada. Andrija Radojević, student Visoke škole strukovnih studija za informacione tehnologije - ITS, kaže da mu je "čast što je u kolektivu ovako izuzetnih ljudi".

*Ceo program proširuje vidike, daje nam mogućnost da osetimo neke stvari koje ne bismo mogli da osetimo na neki drugi način, jer nas povezuje sa različitim stručnjacima. To nam daje opciju da se zainteresujemo za različite oblasti, a ujedno i dobijemo osnovno znanje za svaku od njih. Naši fakulteti nam pružaju uskostručnu specijalizaciju, a u današnje vreme, ako želite da postignete nešto više u svojoj struci, to vam nije dovoljno. Morate mnogo da znate i o drugim stvarima, nikad se ne zna kada možete da iskoristite neku stvar iz oblasti koja nema veze sa vašom strukom*, kaže Andrija Radojević.

Upravo je ovo i cilj Neltovog programa - da popuni "rupčage" koje postoje u današnjem formalnom obrazovanju, i kojih je, kako deluje, svakog dana sve više i više. Ili, kako je Nelt saopštio u proleće 2016, kada je i krenuo drugi Edukativni ciklus: "Cilj je da učesnici kroz timski rad steknu praktične veštine iz domena dizajna i novih medija, kao i da se inspirišu i osnaže u težnjama da svoje ideje pretvore u realne projekte, čiji dalji razvoj kompanija Nelt može potencijalno podržati." Rečju, interdisciplinarnost i intersektorsko obrazovanje koje širi vidike i koje je veoma retko na ovim prostorima.

Sa ovom ocenom saglasan je i Relja Bobić iz Nove iskre. "Nova iskra je dosta usmerena na edukativni rad, permanentno obrazovanje i

ekonomiju znanja. Kroz svoje centralne aktivnosti u okviru edukativne platforme radimo na osnaživanju mlađih profesionalaca – studenata i onih koji su tek završili fakultete – koji hoće da se bave različitim kreativnim disciplinama. Smatramo da kod nas postoji veliki jaz između znanja koje se dobija na fakultetima, naročito na većini državnih fakulteta, i funkcionalnog znanja koje je potrebno u poslu”, kaže Bobić za “Vreme”.

Andrija Lakić, student Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, osvrće se na poseban fenomen poznat pod nazivom “echo komora” (echo chamber) – pojava koja se javlja kada učesnici različitih onlajn zajednica razgovaraju samo sa istomišljenicima. Na taj način se prenose – odjekuju – uglavnom iste poruke, i stvara iskrivljen pogled na svet. “Za mene je ovaj program način da izadem iz ‘echo komore’. Kao dramaturg znam često da se zatvorim isključivo u dramaturgiju, da mi ne padne na pamet kako je nekom drugome. Komunikacija sa onim što nisam ja, i sa onime na šta nisam navikao je izuzetno oplemenjujuća”, kaže Lakić za “Vreme” i dodaje da je interakcija među 20 polaznika izvanredna. “Funkcionišemo kao jedno odeljenje, i dosta vremena provodimo zajedno, čak i nevezano za program. Ako bismo naše školovanje nazvali ‘verzijom 1’, odnosno v. 1, onda ovaj program može da bude v. 4 ili v. 5, toliko je bolji”, kaže Lakić.

No, vratimo se Urošu Krčadincu. Jedna od glavnih poruka njegovog predavanja bila je da bi svi trebalo da nauče programiranje. Po njemu, programiranje je postalo deo opšte medijske pismenosti, bez koje nije moguće shvatiti funkcionisanje današnjeg sveta. “Najvažnija poruka je ta da postoji veliki prostor između nauke i tehnologije sa jedne, umetnosti i dizajna sa druge i humanistike i društvenih nauka sa treće strane. Postoje velike društvene i tržišne potrebe za ljudima koji mogu da funkcionišu negde tu između – na primer, za programerima koji znaju i dizajn, društvenim istraživačima koji razumeju kako funkcioniše komunikacija na internetu, piscima blogova koji i sami znaju da naprave veb-sajt. Taj međuprostor je mnogo potentniji nego što smo toga svesni. Ti ljudi će da odlučuju o algoritmima, koji će na kraju biti urednici medija”, kaže Krčadinac.

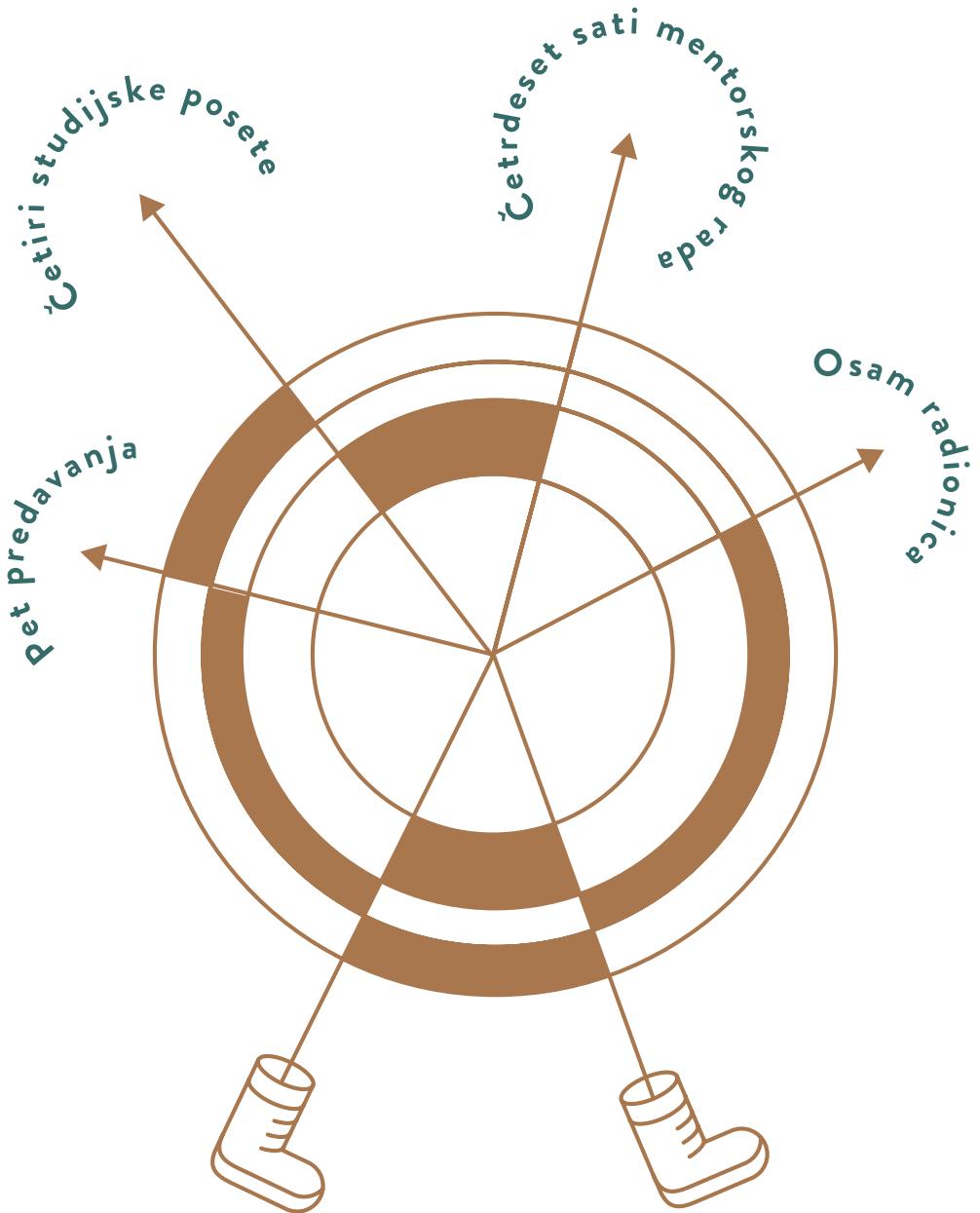
*Ove jeseni sam počeo da vodim dva predmeta na Fakultetu za medije i komunikacije – jedan je Programiranje za umetnike i dizajnere, a drugi je Interaktivni dizajn, i kroz njih pokušavam da proučem praktične aspekte ove priče.*

*Na ovom prvom predmetu studenti uče programski jezik, programerske tehnike, ali uče i kako da na osnovu toga crtaju, prave interaktivne ilustracije, male video-igre... Dakle, nije poenta da to programiranje bude onako rigidno kao u formalnom obrazovanju, gde ti sad rešavaš neki problem.*

## Nikad se ne zna kada možete da iskoristite neku stvar iz oblasti koja nema veze sa vašom strukom

Ovde nema tačnog i netačnog – na primer, kada programiraš zvuk, ti određuješ da li je rezultat dobar ili nije na osnovu svog unutrašnjeg osećaja, kriterijum je mnogo bliži likovnom ili muzičkom, nego matematički. Samo se služimo drugim jezikom i drugim medijem”, dodaje Krčadinac, i zaključuje:

*Međutim, kod nas ne postoji razumevanje šta su to mediji u najširem smislu – ne mislim na masovne medije, novine, televiziju, nego medije poput ulja na platnu, video-igara, veb-sajtova. Ta vrsta medijske pismenosti katastrofalno nedostaje. Plaćam se da to formalno obrazovanje, takvo kakvo je kod nas, apsolutno ne priprema čoveka da razume svet oko sebe. Nije ga pripremao ni onda kada smo mi isli u školu, a tek ga sada ne priprema. Na nama je da se nekako samoorganizujemo, ali to je dosta teško. Atomizovani smo, živimo u nekoj, što bi rekao Adam Kurtis, fetišizaciji sebe. Vidimo to kroz selfie, kao najbanalniju manifestaciju toga, a vidimo i kroz savremenu umetnost koja je selfbreeding priča. Živimo u vremenu u kom na sistemskom nivou teško mogu stvari da se menjaju, već je to moguće samo u nekim mikrosistemima.*



Program proširuje vidike, daje nam mogućnost da osetimo stvari koje ne bismo mogli da osetimo na neki drugi način, jer nas povezuje sa različitim stručnjacima.



## Portreti učesnika



## Milan Antić (1986)

Fakultet dramskih umetnosti

Po struci sam inženjer računarstva i dizajner zvuka. U slobodno vreme bavim se eksperimentalnom muzikom, zaljubljenik sam u sintisajzere i druge elektronske generatore zvuka. Kreirao sam zvučne slike za veliki broj studentskih filmova, od kojih su mnogi prikazivani na domaćim i stranim festivalima. Pored filma, bavim se dizajnom zvuka za video igre i pozorišne predstave, a kao muzičar nastupao sam samostalno i sa bendom Margita je mrtva u klubovima i na festivalima širom regiona.

**Čvrsto verujem u spoj umetnosti i tehnologije.**

*Učestovanje u Nelt Edukativnom programu mi je, uz podršku mentora, predavača i stručnjaka iz raznih sfera delovanja, omogućilo da steknem vredne veštine i znanja koja će mi, pored izuzetnih poznanstava sa drugim polaznicima, puno značiti u daljem ličnom i profesionalnom razvoju.*

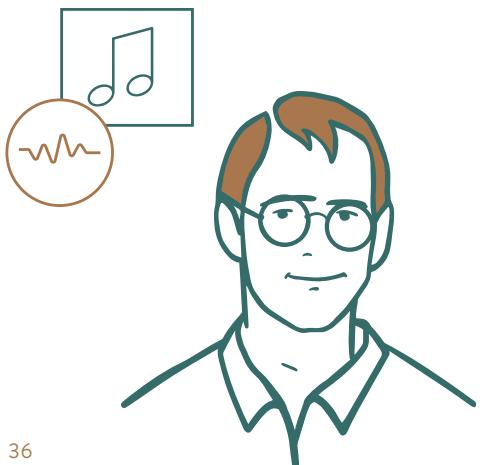


## Tamara Broćić (1995)

Arhitektonski fakultet

Zanimaju me prostori, praznine, predmeti, mape, priče, snovi, zvukovi, predstave, promene, tragovi, pokretne i nepokretne slike. Priroda i društvo, a posebno njihovo jedinstvo. Volim igru, istraživanje i upoznavanje. Rekreativno se bavim savremenim cirkusom. Ponekad fotografšem i pišem. Imam želju da svoja iskustva pretočim u filmove.

*Nelt mi je pružio mogućnost da u traganju za mogućnostima za bavljenje onime što me zanima savladam nekoliko koraka odjednom, i nadem se u okruženju u kome je moguće dobiti višesmislenu podršku za dalje delovanje. Najdragocenije u ovom procesu mi je vreme provedeno sa ostalim polaznicima ciklusa, kao i onima koji su u njemu učestvovali kao organizatori ili predavači.*

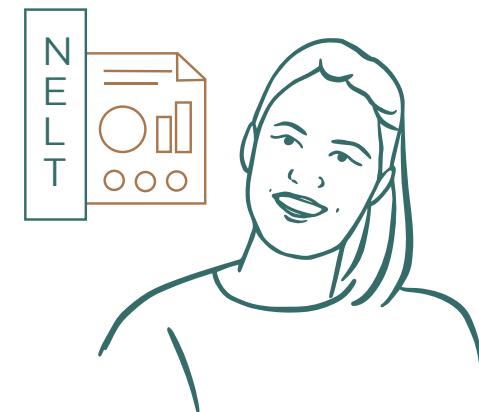


## Sonja Dragović (1987)

dipl. ekonomista

Imam 30 godina i dolazim iz Sarajeva. Završila sam XIII Beogradsku gimnaziju, nakon čega sam upisala Ekonomski fakultet u Beogradu. Pored fakultetskog obrazovanja, sedam godina sam aktivno trenirala odbojku, što je i dan danas moja velika ljubav, kojoj se leti vraćam kroz organizovanje mini turnira u krugu prijatelja. U toku studiranja sam bila uključena i u nekoliko internacionalnih razmena gde smo sa kolegama iz regiona imali prilike da razmenjujemo iskustva iz različitih oblasti (ekonomije, kulture, politike, različitih vrsta aktivizma).

*Upravo ova iskustva su me podstakla da se prijavim za NEP, koji u najmanju ruku smatram sjajnim. Povezivanje i rad sa mladim ljudima svakako otvara vidike, i daje mi priliku da se upoznam i sa nekim novim tendencijama i trendovima u drugim oblastima i da ta znanja iskoristim kako za lični tako i za profesionalni razvoj.*

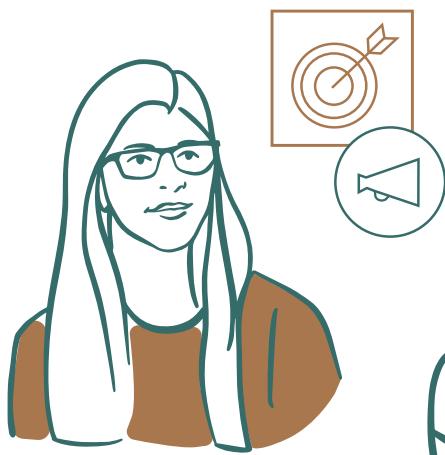


## Dorde Damjanović (1993)

Fakultet dramskih umetnosti

Bavim se snimanjem i dizajnom zvuka, naročito filmovima i muzikom, u čemu imam dosta iskustva. Radio sam na preko 20 igranih i crtanih filmova. Moja interovanja su široka - u njih spada sve što se može smatrati pod umetnošću, kao i društvene nauke. Govorim engleski, nemački i ruski jezik. Završio sam ILA kurs na Malti, i bio deo kampa Do Your Part in International Understanding u Berlinu. Završio sam orientacioni kurs u planinarskom društvu Pobeda. Uvek imam mnogo ideja i tražim načine kako da ih realizujem. Trudim se da razumem ljudе, i da im pomognem.

*Program se pokazao kao više nego uspešan. Posebno sam zadovoljan mogućnošću upoznavanja novih, zanimljivih ljudi. Podrška pokretanju zajedničkih projekata je dobra i pruža svestran pogled na brojne probleme na koje možemo naći. Nakon posete Bassivity studiju počeo sam čak i da volontiram u tom studiju, pa mi je učešće u programu već i pre njegovog završetka otvorilo nova profesionalna iskustva.*



### Milica Đukić (1993)

Ekonomski fakultet

Skuplja fun fact-ove i "nesebično" ih deli sa svima pod fasadom deteta koje odbija da odraste. Vrni pratilec edukacionih YouTube kanala i TED predavanja. Zaljubljenik u azijsku kulturu i jezike. Neko sanja da otpuće u Dubai, Milica čeka da je neko odvede u Hanoi. Voli da zamišlja da je Audrey Hepburn dok svira svoj ukulele na silosu dorćolskog prozora. Sedam jeste njen sretan broj, ali to nije jedini razlog zašto joj je sedma umetnost omiljena. Obožava marketing, misli da je to najlepši koktel sposobnosti i znanja koje jedna praksa može da sadri.

*Pored sjajnih radionica i predavača koje smo imali priliku da slušamo, najlepši deo koji nosim sa sobom jesu poznanstva sa neverovatno raznolikom, energičnom i mešovitom grupom ljudi, koje spaja jedna bitna stvar - ljubav za znanjem.*



### Nikolina Janković (1992)

Arhitektonski fakultet

Pored arhitekture, bavi se produkcijom i organizacijom dogadjaja, festivala i manifestacija, najviše multidisciplinarnih i participativnih projekata. Učesnica mnogih arhitektonskih radionica i konkursa, samim tim i nekoliko kolektivnih izložbi. Predprošle godine je kao član udruženja "Kockavica" realizovala projekt "Buđenje Zemuna", sa idejom i temom umetničkih radionica i čajanki-svirki za podsticanje svih mlađih koji imaju slične vizije i borbe, da pokrenu druženje, afirmaciju mlađih umetnika, kreiranje kulturno-umetničkog sadržaja i šansi za mlade. Pokrenula je i arhitektonsku radionicu u Domu kulture "Studentski grad". Trenutno volontira kao arhitekta - saradnik na projektu džepnog vodiča kroz arhitekturu Beograda.

*Nezaboravno iskustvo učenja i druženja u prijatnom formatu i multidisciplinarnom sastavu ekipe, veoma neophodnom pored formalnog obrazovanja, radi proširenja domaća misli i boljeg shvatanja timskog rada.*

### Marija Kojić (1992)

Fakultet primenjenih umetnosti

Marija je rođena u Kragujevcu i imala je neverovatnu sreću da odrasta na selu. Misli je da će dizajnirati stolice dok nije pronašla niz zanimljivih oblasti (ilustraciju, prostornu instalaciju, radio drame, scenografiju,...), koje sada pokušava da poveže. Zbog svojih neozbiljnih planova za budućnost uključivala se i radila na različitim projektima i manifestacijama kao što su Pozorišni susreti učenika gimnazija Srbije, Kragujevački maraton - Čuj, vidi, pokreni, Bosi fest, Pre Salona i druge. Voli da nosi bele rolke, i mašta da jednog dana ima psa kome će dati ime Apa.

*Na samom početku programa, Nana nam je pričala o svom prvom iskustvu u Americi, i kako je nakon toga prostor u njenim snovima postao širi. Sada bih i ja tako opisala značaj ovog edukativnog programa, moj svet je postao mnogo veći.*



### Lenka Jovanović (1992)

Fakultet dramskih umetnosti

Lenka Jovanović ne voli da piše o sebi, kao što mnogi to ne vole, tako da će prepustiti to zadovoljstvo jednoj bliskoj, doduše neobjektivnoj, osobi. Bliska neobjektivna osoba: „Znate, Lenka je jedan preveliki mali car. Ona je suštinski mali pacifista i osoba vedre naravi, iako to ne biste pomislili na prvu loptu, pošto ima jedan jaaako opasan pogled. Ustvari, to je pogled kojim maksimalno fokusirano i radoznašno posmatra svoju okolinu, kako bi posle mogla da je prenese u film ili fotografiju, tako da nema razloga za brigu. Ipak, ponekad ima i želju da se bije sa ljudima, ali samo u slučajevima velike nepravde koju ona nipošto ne trpi. Srčana, majušna, neverovatno komična i duhovita, Lenka je najbolji izbor za svakodnevno druženje!“



*Učešće u Nelt Edukativnom programu je jedno zabavno i pre svega inspirativno iskustvo koje mi je pružilo priliku da se informišem i bliže upoznam sa raznim disciplinama izvan sopstvene, i samim tim obogatim ono čime se bavim i proširim spektar svog rada.“*



### Dragana Krtinić (1992)

Fakultet digitalnih umetnosti  
Univerzitet Metropolitan

Rodena u Zagrebu, ali nekako posle i u Beogradu. Vizuelni pesnik i full-time razmišljač. Bavi se grafičkim dizajnom i ilustracijom, a u slobodno vreme obično dizajnira ili ilustruje. Profesionalno sakuplja poređenja, nalepnice sa voća i momente sa dragim ljudima. Voli lepo, ali ne bi želela da estetskom atmosferom impregnira osećaj svakodnevice. Zamoljena je da napusti Luvr nakon što je ostala predugo zureći u umetnost. Music, poetry & chocolate enthusiast.

*Konačno učesnici sa kojima želim da se i družim i stvaram, predavanja koja mi se ne propuštam, radionice na kojima zapravo hoću da ostanem do kraja, mentori koje želim da slušam i iskustvo koje otvara dalja vrata, sklopljeni u jedno.*

### Andrija Lakić (1993)

Fakultet dramskih umetnosti

Rođen je u Beogradu, septembra 1993. godine. Tokom studija je učestvovao na mnogim studentskim projektima, u najraznovrsnijim formatima i funkcijama. Pisao je recenzije za Kinoteku, uz kolegu Strahinju Madžarevića dizajnirao i napisao edukativnu igru Jelena Anžujska. Bio deo kreativnog tima Željka Mitrovića, prešao Super Meatboy na 106%, Dark Souls na 100% i svadao se sa Rusima na 3000 MMR-a u Doti. Njegovi originalni tekstovi Sendi bičz of Mars (u režiji Pavla Terzića) i Heks, žud i gejt; odnosno seks, droga i video igre (u režiji Aleksandra Markovića) otvaraju i zatvaraju pozorišni festival FIST 12.

*Nelt Edukativni program je za mene bio unikatna prilika da upoznam mnoštvo mladih, strastvenih ljudi iz najraznovrsnijih polja, i da se, zajedno sa njima, pod vodstvom priznatih stručnjaka, upoznam sa temama i predmetima o kojima do sad nisam znao ništa.*



### Stevan Mikić (1991)

Fakultet likovnih umetnosti

Nakon završenih osnovnih akademskih studija na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu, na odseku za grafički dizajn, upisao sam master studije na Fakultetu likovnih umetnosti, takođe u Beogradu. Želeo sam da stečeno znanje iz sfere primenjenih umetnosti proširim novim umetničkim praksama pod mentorstvom profesora drugačijih iskustava i interesovanja. Jako me privlači sinergija različitih praksi, utisaka, sinestezija zvuka i slike, tako da sam svoja istraživanja na master studijama sprovodio eksperimentišući različitim medijima. Verovao sam da bi mi prisustvo ovakvom događaju koje široko promatra umetničku, kreativnu produkciju i okuplja oko sebe zanimljive, mlade ljudi mnogostruko doprinelo u budućem radu.

*Super sam se zabavljao i osećao kao bolja osoba u prisustvu svakog pojedinca koji je posvetio svoje vreme i podelio određeno iskustvo sa nama za vreme programa. Ohrabrujuće je kada si deo zajednice ljudi koji će voljno pružiti svoje znanje i uputiti na moguća rešenja, ma kakva interesna oblast da je u pitanju. Veliki respekt Iskri, Habu, Neltu i svim njihovim drugarima što brinu o obrazovanju, multidisciplinarnosti i što teže da stvore još jaču i veću zajednicu ljudi koji u to veruju.*



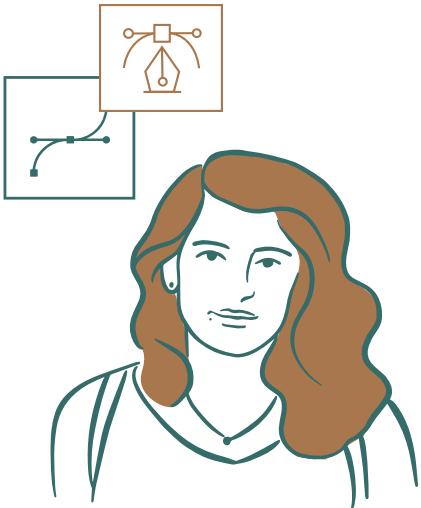
### Mila Nikolovski (1996)

Arhitektonski fakultet

*"Jedno neprekidno razmišljanje između svih mogućnosti ljudske glave i osećanje između svih mogućnosti ljudskog mozga i rastrzanost između svih mogućnosti ljudskog karaktera."*

Tomas Bernhard

*Koncentracija kvalitetnih sadržaja i kvalitetnih ljudi otvorenih za komunikaciju i širenje perspektive posmatranja i delovanja. Poznanstva, novi uvidi i pružanje mogućnosti - osećam se "zbrinuto".*

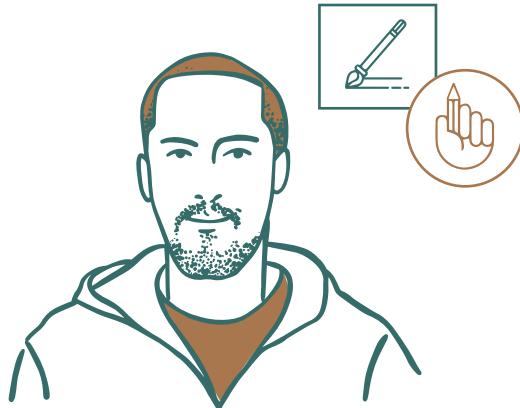


### Kristina Pavlak (1993)

Fakultet za medije i komunikacije

Da, Pavlaka, ne ta Pavlaka, PavlaK. Kristina je provela detinjstvo ispred Cartoon Network-a i Disney-a. Završila je osnovnu na Vračaru gde je izjavila da želi da bude filmski režiser i srednju školu na Dedinju (uža struka grafički dizajn), gde je rešila da bude pozorišni režiser. Trenutno završava master na Fakultetu za medije i komunikacije. Za sada, odgovara joj grafički dizajn iako i dalje sanja o filmu. Trenirala je košarku, a u poslednje vreme uči da bije ljude. Hobi: svakodnevno hedonističko uživanje u filmovima, serijama, vinu i HRANI. Skriveni talentat: znanje o dramskim umetnostima i mogućnost da čudno savija prste.

*Neki obrazovanje je ljubav, učenje i druženje u jednom iskustvu.*

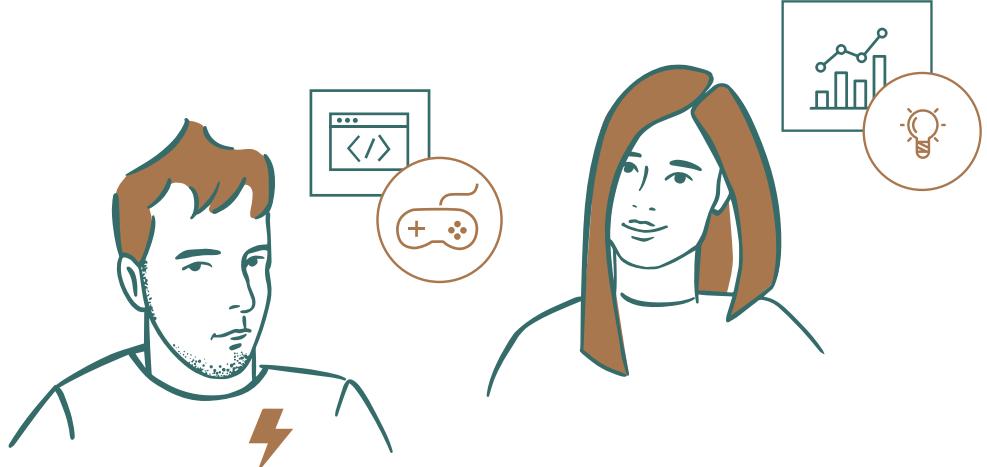


### Nikola Petrović (1992)

Fakultet primenjenih umetnosti

Roden je 1997. godine u Kraljevu. Još kao osnovac zavoleo je uličnu umetnost u kojoj se i oprobao. Interesovanje koje je gajio prema grafitima, muralima, stikerima, šablonima preusmerava na grafički dizajn kojim se aktivno bavi. Pronašao se i u tradicionalnoj umetnosti - crtežu i graficu. Voli prirodu, umetnost i psihologiju. Svoj pronalazački duh i radoznalost hrani istraživanjem psiholoških teza i fenomena kroz svoj rad, ali i pronalazeњem novih i kreativnih rešenja kako u umetnosti tako i u svakodnevnim situacijama sa kojima se susreće.

*Odlčina prilika da se u opuštenoj atmosferi, na jednom mestu dode do gomile rešenja za realne probleme koji nastaju kada mlađi čovek hoće da realizuje svoju ideju.*



### Andrija Radojević (1994)

Visoka škola strukovnih studija za informacione tehnologije

Informacione tehnologije su godinama oblast mog interesovanja i kroz rad kao programer na projektima iz game i web developmenta inspirisao sam se da ih i sam organizujem. Volim da preuzimam inicijativu, primenjujem inovativne pristupe i za mene nerešiv problem ne postoji. Život sam posvetio istraživanjima, i smatram da je samoinicijativa najbolji način za sticanje novih znanja. Rad sa kreativnim ljudima i mene podstiče da budem kreativan, i u svaki svoj projekat ugradio sam sebe. Životna misija mi je spajanje umetnosti i nauke, u svrhu kreiranja umetnošću inspirisanih i funkcionalnih rešenja koja rešavaju probleme i pružaju vrhunsko iskustvo korisnicima.

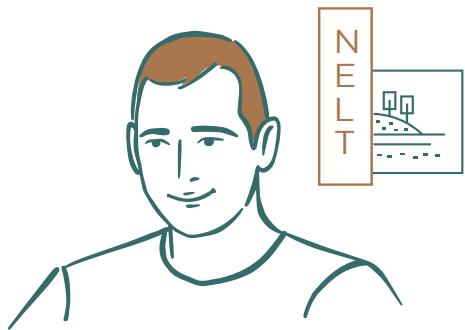
*Kroz učešće u programu i saradnju sa divnim ljudima ohrabrio sam se da proširim svoja znanja i vidike, pronašao pravu vezu umetnosti i informacionih tehnologija, i kroz brojne inspirativne sadržaje programa shvatio sam presudan značaj dobrog kolektiva za ispunjavanje i dostiznost svakog životnog cilja.*

### Tijana Stamenković (1995)

Fakultet organizacionih nauka

Kao mladi entuzijasta, rano sam ušla u biznis svet sa željom da napredujem i dalje se razvijam. Skoro su me nazvali "Portparolkom za sve i svašta na fakultetu, ali i van njega", što je možda jedna od najboljih definicija koje bi me u ovom trenutku opisale. Trenutno sam potpredsednica za marketing i odnose s javnošću u dve studentske organizacije, deo tima za odnose s javnošću najvećeg svetskog takmičenja u rešavanju studije slučaja u Istočnoj Evropi i praktikant u službi za odnose s javnošću Fakulteta organizacionih nauka. Iako mi, kako kažu, PR piše na čelu, sa strane se najviše usavršavam na polju razvoja proizvoda i "lean" startap metodologije, ali i startap scene uopšte.

*Budući da moja interesovanja sežu od marketinga i dizajna do startapa i konsultinga, i da želim da tu širinu i zadržim, program sam videla kao priliku da upravo pomoći multidisciplinarnosti koja ga karakteriše, steknem znanja iz oblasti koje su mi do sada bile potpune nepoznance, ali i da proširim postojeća.*



**Branislav Trivić (1987)**

dipl. ing. pejzažne arhitekture  
zaposlen u Nelt Grupi

Pre nego što ћu krenuti u srednju školu, počeo sam da se bavim veslanjem, tačnije kajakom. Bio sam redovan na treninzima možda čak i više nego u školi u tom periodu. Bio sam uspešan i izlazio na takmičenja u timskim disciplinama. Sa odlaskom na studije u Novi Sad iz KK "Val SM" sam prešao i trenirao u KK "Vojvodina NS", ali je školovanje uzimalo danak. Uz studiranje i život u studentskom domu sam jednim delom sebe ispunjavao sviranjem gitare. Bilo je to sviranje sasvim dovoljno za jednog dvadesetdvogodišnjaka koji je uveseljavao sebe i okolinu. Ta ljubav je ostala i do danas, a sportu se sve više polako vraćam, tako da dve ljubavi iz svoje mladosti i dalje negde postoje u meni.

*Mogao bih reći da me rad i vidijanje sa mlađim kolegama oporavlja od posla, čiste um i čine me zadovoljnijim. Pored njih slušam o novinama na tržištu, učim o različitim profesijama za koje ne bih inače imao vremena, i usavršavam sebe kao ličnost. Programi kroz koje prolazimo su jednako i profesionalni i korisni.*

**Milica Zlatić (1994)**  
Univerzitet Singidunum

Zvanje: diplomirani ekonomista. Nezaposlena. U toku studiranja obavljala sam stručne prakse u mnogim kompanijama. Učestvovala sam više stručnih seminara iz polja marketinga, osiguranja, finansija, bankarstva i preduzetništva. Bila sam učesnica studentske razmene u Bakuu (Azerbejdžan), zahvaljujući vannastavnim aktivnostima tokom 2013. godine. Dobitница sam zahvalnice Virtus za doprinos razvoju filantropije. Volontirala sam u socijalnim preduzećima u oblasti prodaje i marketinga. Podržavam rad Kreativno edukativnog centra KEC i socijalnog preduzeća Gardenika.

*Učešće u Nelt edukativnom programu omogućilo mi je da steknem nova znanja i veštine koje ћu iskoristiti za razvoj svoje ideje. Istakl bih da je najvažnije prijateljstvo sa polaznicima, kao i sa predavačima od kojih dobijamo podršku za naš dalji rad.*



**Šta treba da uči  
mlad čovek ukoliko  
ne želi da ostane u  
okovima formalnog  
obrazovanja? Šta da  
čita, koji zanat da  
nauči? Da li mu je  
potreban fakultet?**





**Nelt**  
**Edukativni**  
**program 2016.**

**Radionice**  
**Predavanja**  
**Studijske posete**  
**Mentorski rad**



Radionica je imala za cilj da izaziva čula i percepciju učesnika kroz niz vežbi i igara inspirisanih različitim fenomenima iz istorije, teatra, kulture i nauke, predstavi nove aspekte naše svakodnevice, i izmesti učesnike iz zone komfora, postavljajući pitanja – Ako ne sada – gde?, Ako ne ovde – kada?

Prostor i vreme su dve kategorije koje čine osnovne koordinate našeg postojanja u stvarnosti. One su i osnovni pojmovi kojima baratamo svi mi kada želimo da odredimo svoje koordinate. Naš uobičajeni način razmišljanja o tim pojmovima je dvo- i trodimenzionalan, i najčešće linearan. Da li je tako, i da li postoji razlika između spoljašnjeg, objektivnog prostora i vremena i našeg unutrašnjeg, subjektivnog?

Tokom tri dana zajedničkog deljenja prostor-vremena, izazivali smo čula i percepciju kroz niz vežbi i igara koji su nam ponudili odgovore na ova pitanja, ali su nam otkrili i mnoštvo novih pitanja vezanih za našu svakodnevnicu i ono čime se bavimo, kao i za Aboridžine, Senoie, Teatar memorije, lucidno sanjanje i crne rupe.

**Katarina Pejović** diplomirala je dramaturgiju, filmski i TV scenario na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, a pored dramaturgije bavi se pisanjem, pedagogijom, intermedijskom umetnošću, kulturnim aktivizmom i prevođenjem. Ostvarila je saradnju s mnogobrojnim institucionalnim i nezavisnim organizacijama, rediteljima, koreografima, intermedijskim umetnicima i interdisciplinarnim istraživačima u Srbiji, Sloveniji, Hrvatskoj, Nemačkoj, Italiji, na Malti i Kipru, u Holandiji, Velikoj Britaniji, SAD i Austriji. Njeni umetnički radovi i intermedijski projekti predstavljeni su na festivalima u preko 20 zemalja.

20. jun 2016.

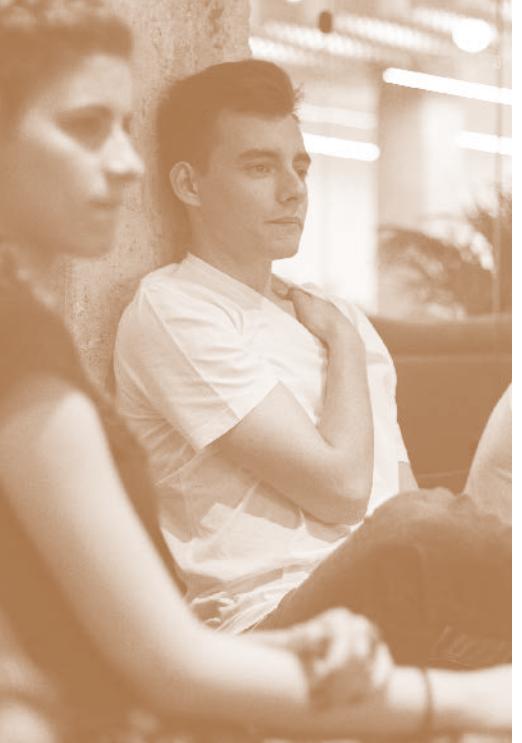
Umetnost zvuka kao  
umetničko-naučna praksa

51



Radionica je realizovana u okviru Sobe 64 – Laboratorije za doživljaj zvuka, koju je u okviru Fakulteta dramskih umetnosti pokrenula prof. Branislava Stefanović, sa idejom da se kreira prostor u kome se savremena naučna i tehnološka dostignuća susreću sa savremenim umetničkim istraživanjem i eksperimentom u oblasti zvuka. Kroz niz praktičnih vežbi i primera, polaznici programa su dobili uvid u proces rada i metodologiju koja se primenjuje u okviru Sobe 64. Eksperiment i kreacija u oblasti umetnosti zvuka najdublje su, neraskidivo, povezani sa eksperimentom u nauci: akustika, elektrotehnika, fizika, fiziologija, psihologija, medicina...

**Branislava Stefanović** je reditelj i redovni profesor na Katedri za pozorišnu i radio režiju Fakulteta dramskih umetnosti, Univerziteta umetnosti u Beogradu. Osnivač je i rukovodilac Sobe 64. Osnivač je studentske nagrade Radio Beograda za kreativni doprinos radio-režiji, koja od 2008. godine nosi ime Nede Depolo.



Kroz niz praktičnih vežbi i primera, radionica je prestavila faze i korisne metode pri strateškom planiranju i pripremi realizacije projekata iz različitih domena, bilo da su u pitanju projekti iz okvira kulture, umetnosti, sporta ili slično. Ideja je bila da zajednički analiziramo prethodno predložene projektne ideje i da kreiramo moguće scenarije, definišemo plan i program realizacije. Pored toga, učesnici radionice imali su priliku da kroz praktične primere steknu uvid u prepreke i mogućnosti na putu do uspešne realizacije projekata, kao i da dobiju neophodne alate i znanja da prepoznačaju te specifične momente tokom rada na realizaciji projekata.

**Nana Radenković** je istoričar umetnosti, menadžer u kulturi, edukator i inicijator projekta za decu KidsPatch kao i Nove Iskre. Bila je deo brojnih institucija i projekata u kulturi kako u Srbiji, tako i u regionu, Evropi i SAD. Profesionalni angažman realizovala je u institucijama od državnog značaja poput Muzeja savremene umetnosti i Filmskog centra Srbije, a bila je i deo brojnih građanskih inicijativa i saradnik, urednik i menadžer programa na brojnim festivalima i bijenalima. Predavala je na Fakultetu za medije i komunikaciju, i deo je mentorske platforme Kreativno mentorstvo.

**Milica Pekić** je istoričarka umetnosti i kustos iz Beograda. Suosnivač je KIOSK platforme za savremenu umjetnost, a od 2002. do danas aktivno učestvuje u kreiranju, razvoju i realizaciji projekata platforme. Kao kustos učestvovala je u brojnim projektima na lokalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. Od 2013. godine radi i kao programski direktor Galerije12HUB u Beogradu. Jedna je od osnivača Asocijacije Nezavisna kulturna scena Srbije, a trenutno je i na poziciji predsednice Upravnog odbora regionalne platforme za kulturu KOOPERATIVA.

## Elementi projektnog planiranja

Ciljevi	Dugoročni (u roku od nekoliko godina) Kratkoročni (u vremenskom okviru koji je predviđen projektom)
Aktivnosti	Koje su aktivnosti predviđene da bi se ostvario kratkoročni cilj Aktivnost (naziv, svrha, opis uključujući metodologiju, input/output)
Ciljne grupe	Primarne (direktни корисници/ce kroz projekt) Sekundarne (indirektни корисници na koje će takođe projekt imati uticaj)
Očekivani rezultati	Koje rezultate očekujemo kao rezultat sprovedenog projekta
Indikatori	Kako znamo da smo uspeli, kako ćemo meriti /na nivou aktivnosti, kratkoročnih i dugoročnih ciljeva)
Vremenski okvir	Šta se kada dešava
Resursi	Koje su resursi potrebni i gde ćemo ih nabaviti
Upravljanje i tim	Način rada, raspodela poslova, mera za potrebe su nam i ljudi. Ko sve, i kada, i kako će učestvovati u radu, način donošenja odluka itd..
Politike rada	



Cilj radionice bilo je sticanje niza korisnih veština za planiranje projekata i/ili preduzetničkih incijativa. Kroz praktičan rad, učesnici i učesnice Nelt edukativnog programa su razrađivali svoje ideje iz ugla razumevanja tržišta i potreba ciljne grupe, definisali su potrebne resurse za realizaciju tih ideja i okvirni finansijski plan, odnosno budžet. Dodatno, imali su priliku da svoje ideje "testiraju" sa grupom, kao i da dobiju povratnu informaciju od mentorke i voditeljke radionice.

**Aleksandra Vladisavljević** je vlasnica preduzeća Bizz, koje se bavi razvojem poslovanja i preduzetništva. Bizz pomaže svojim klijentima kroz obuke i poslovno savetovanje u različitim oblastima poslovnog razvoja. Posebne teme u kojima Bizz pruža podršku su "pametan rast" poslovanja, unapređenje upravljanja, implementacija inovacija, kao i strateško i poslovno planiranje. Učestvovala je u izradi brojnih studija, istraživačkih projekata i strateških planova vezanih za, između ostalih, teme lokalnog privrednog razvoja, preduzetništva i domena inovacija i socijalnog preduzetništva. Aleksandra je takođe predsednica Upravnog odbora Udruženja poslovnih konsultanata Srbije (UPKS).



Cilj radionice bio je da se polaznicima predstave neke konkretnе kreativne veštine, koje imaju veze sa domenima dizajna zvuka, digitalne fabrikacije, savremene muzike, interaktivnog dizajna, video igara i video mapiranja. U rasponu od tri dana, učesnici programa su posetili jedan fablab i muzički studio, da bi na kraju proveli ceo jedan dan u Novoj Iskri, tokom koga su imali prilike da upoznaju različite praktične kreativne discipline. Pored prezentacija iskusnih stručnjaka i autora, u okviru ove radionice koristili smo se i *peer-to-peer* metodologijom, pa je nekoliko učesnika samog programa predstavilo kreativne veštine kojima vladaju ostatku grupe.

Tokom celodnevnog boravka u Novoj Iskri smenjivale su se prezentacije. **Milan Antić**, jedan od polaznika NEP-a, govorio je o analognim sintisajzerima i načinu procesiranja signala u elektronskoj muzici, a na njega se nadovezao specijalni gost **Jan Nemeček**, koji je govorio o modularnim sintisajzerima i savremenim pristupima komponovanju i izvođenju elektronske muzike. Milan je nastavio svoje izlaganje pričom o dizajnu zvuka za film, i korišćenju zvuka kao prostornog elementa, kroz teme kao što je radio režija ili produkcija specijalnih (zvučnih) efekata.

Dan je nastavljen prezentacijom još jednog učesnika NEP-a. **Andrija Radojević** je na odličan način prikazao proces proizvodnje video igara i približio ga svojim kolegama kroz brzu produkciju jedne bazične video igre na licu mesta, za manje od 20 minuta. Nakon njegove prezentacije pridružio nam se **Rodrigo Guzman Cazares**, meksički digitalni umetnik nastanjen u našem regionu, koji je govorio o svom radu i procesu izrade interaktivnih instalacija koje uključuju audio, video, pokret i druge elemente, a zatim zajedno sa učesnicima upriličio i manju demonstraciju nekih od interaktivnih sistema koja koristi.

## Radionica

Jan Nemeček, Andrija  
Radojević, Milan Antić  
Rodrigo Guzman Cazares



Improvizacije je u pozorištu nezamenjivi alat za glumca, dramaturga i režisera, metodologija koji dozvoljava istraživanje i razvoj narativa karaktera, kao i sveukupne dramske strukture. Improvizacija i improvizovani performansi ostaju inspirativan prostor u koji zalaže vizuelni i performans umetnici i drugi izvođači, kako na probama tako i pred publikom. Veliki deo ovih aktivnosti mogu biti opisani kao teatralni, ali sadrže iste ključne elemente koji potvrđuju tako bogat izvor kreativnog istraživanja.

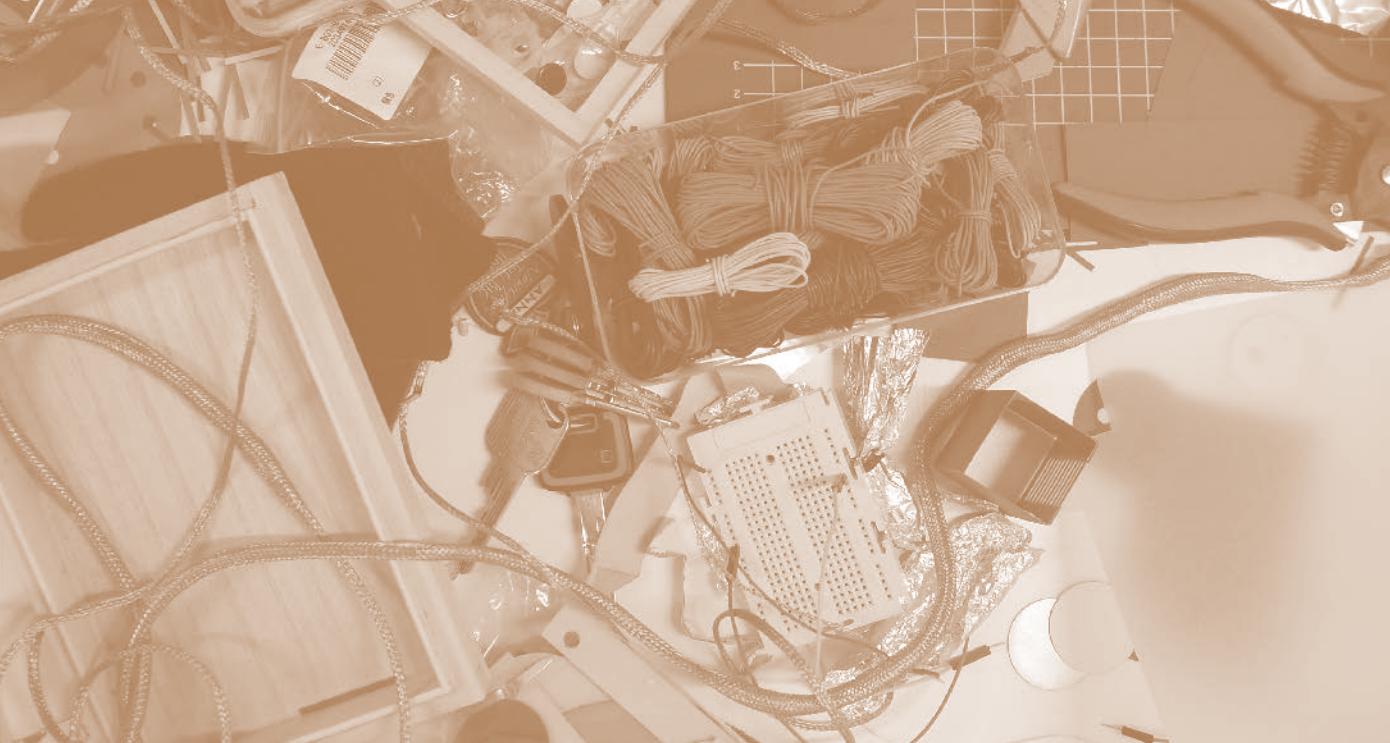
Radionica je predstavljala praktičan uvod u najbitnije elemente improvizacije kao performativne metodologije. Predstavljeni su aspekti fizičke, verbalne i ne-verbalne improvizacije, savremenog cirkusa i spontanih performansa. Ova u potpunosti praktična radionica nije zahtevala nikakva predznanja niti posebna iskustva. Sposobnost da se zajedno sa i pred drugima improvizuje nije stvar magije, i ima malo veze sa samopouzdanjem. Pre se radi o korišćenju oprobanih i testiranih alata, od kojih su mnogi istraženi tokom ove radionice.

**Paul Murray** se već trideset godina profesionalno bavi performansom u okviru pozorišta, filma i televizije. Njegova glavna interesovanja su spontanost u domenu performansa, kao i granične oblasti performansa i teatra izvan institucionalnog pozorišnog sistema. Magistrirao je u oblasti teatra, a doktorirao filozofiju umetnosti. Gostujući je profesor na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, Univerzitetu u Vinčesteru kao i na Centralnoj školi za govor i dramu u Velikoj Britaniji. Njegovi tekstovi su objavljeni u brojnim časopisima i knjigama na temu teatra, drame i primjenjenog performansa.



Radionica je bila posvećena upoznavanju učesnika s kontekstom, akterima i praksama borbi za javna i zajednička dobra u Zagrebu i Hrvatskoj. Na primerima građanskih inicijativa kao što su Pravo na grad, Srđ je naš! i Ne damo naše autoceste prezentovani su metodi široke društvene mobilizacije protiv privatizacije javnog prostora i infrastrukture. S druge strane radionicajce na primerima uspostavljanja društveno-kulturnih centara na principima civilno-javnog partnerstva pokazala nastojanja nezavisne kulturne scene u Hrvatskoj oko partnerskog i participativnog upravljanja javnom infrastrukturom.

**Teodor Celakoski** je radnik u kulturi i aktivista iz Zagreba. Angažovan je u polju kulture, kao i u domenu umrežavanja i zagovaranja u kulturi, institucionalne inovacije i političkog aktivizma. Teodor je suosnivač Multimedijalnog instituta MaMa koji je osnovan krajem 90tih godina prošlog veka u Zagrebu. Pokrenuo je nekoliko platformi i projekata koji su usmereni na zagovaranje promena u okviru hrvatske kulturne politike. Doprinoe je uspostavljanju Clubture mreže, koja je posvećena razmeni nezavisnih kulturnih programa; zatim, Kultura Nova javne fondacije za razvoj neprofitnog sektora u polju nezavisne kulture kao i pokretanju POGONA - hibridnog kulturnog centra koji je baziran na civilno -javnom partnerstvu. Poslednjih deset godina je angažovan u okviru inicijative Pravo na grad i kampanja koje su usmerene na borbu protiv privatizacije i javnog dobra dobra u Zagrebu i Hrvatskoj. Dobitnik je nagrade Evropske kulturne fondacije.



Kraj marta označio je kraj drugog ciklusa Nelt edukativnog program. Specijalni gost programa ovim povodom bio je istaknuti berlinski medijski umetnik Niklas Roy, koji je za učesnike pripremio četvorodnevnu radionicu iz domena dizajna interakcije.

*Photon Attack!* je radionica koja je učesnicima programa pružila priliku da direktno sarađuju sa jednim od najznačajnijih evropskih autora u domenu novomedijske umetnosti. Radionica je bila fokusirana na rad sa RGB LED svetlom, koje je tokom proteklih nekoliko godina postalo nezaobilazan vizuelni fenomen. LED sijalice su svuda, i osvetljavaju sve. Namera je bila da se iskoriste prednosti i raznolike karakteristike LED traka, kroz upoznavanje njihovih mogućnosti, ali i hakovanje i modifikacije koje mogu biti upotrebljene na kreativna način. Rezultati radionice su predstavljeni u okviru završnog događaja ovogodišnjeg NEP ciklusa, koji je predstavljen u subotu, 25. marta, a Niklas Roy je tokom iste nedelje održao i predavanje otvoreno za javnost u Novoj Iskri.

**Niklas Roy** koristi umetnost kako bi istraživao tehnologiju. Njegova istraživanja rezultiraju mehaničkim skulpturama, električnim mašinama, interaktivnim performansima i elektronskim spravama. Pre nego što se koncentrisao na umetničku karijeru, radio je kao režiser, 3D animator i supervizor za vizuelne efekte za nekoliko međunarodnih filmskih produkcija. Među njegovim poznatijim projektima su Pongmechanik (elektromehanička rekonstrukcija igre Pong), My Little Piece of Privacy (robotička zavesa), Electronic Instant Camera (koja štampa slike na fiskalnom termo papiru), ili Perpetual Energy Wasting Machine. Primio je niz priznanja za svoj rad, dok su njegovi projekti predstavljeni na brojnim renomiranim izložbama i festivalima širom planete.



Kroz prvo javno predavanje u okviru ovogodišnjeg programa bavili smo se avangardnom pobudom protiv autonomije umetnosti koja se pre svega može shvatiti kao pobuna protiv zatvaranja umetnosti u rezervat unutar građanskog društva, ali i kao pobuna protiv zatvaranja u bilo kakve rezervate. U okviru predavanja predstavljeno je predstavilo avangardno zalaganje za brisanje granice između umetnosti i života, zapravo neprihvatanje onih natkodiranja koja uspostavljaju tu granicu u ime autonomije i opstanka umetnosti unutar kapitalističke mašine. Kao ideološka kategorija, autonomija umetnosti povezuje na jednoj strani trenutak istine prema kome je umetnost zaista izdvojena iz životne prakse, a na drugoj momenat neistine koji takvo stanje stvari prevodi u njenu suštinu" Efekat je pogrešna predstava o potpunoj autonomiji ili nezavisnosti umetničkog dela od društva.

**Dr Jovan Čekić** je diplomirao filozofiju na Filozofskom fakultetu u Beogradu, doktorirao na Fakultetu za medije i komunikacije Univerziteta Singidunum. Izlaže od 1975. godine. Dobitnik je nagrade Memorijala Nadežda Petrović i nagrade Oktobarskog Salona. Bio urednik za teoriju u časopisu Moment. Do 1997. godine je bio direktor i glavni urednik New Momenta, časopisa za vizuelnu kulturu. Bio je umetnički direktor i selektor BELEF-a 2003. i 2004. godine i umetnički direktor Bijenala mladih u Vršcu 2002. godine. Bio je gostujući profesor na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu, kao i na Likovnoj Akademiji na Cetinju. Urednik je edicije Art u izdavačkoj kući Geopoetika.

## Predavanje Uroš Krčadinac



Predavanje je nastojalo da objasni puteve kreativnosti i umetnosti, kao i pitanje obrazovanja takozvanih autora u digitalnoj sferi bez obzira kakvom vrstom medijskog sadržaja se bave – video-igramama, filmom, interaktivnim knjigama, stripovima, vizuelizacijama podataka... Ukoliko neko želi da bude autor – bilo da ga nazovemo umetnikom, dizajnerom, novomedijskim zanatljom ili priovedačem – kako treba da se obrazuje? Šta treba da uči? Koliko treba da čita? Da li mu je potreban fakultet? Da li je zanat važniji od akademskog statusa? Jesu li putovanja važnija od diplome? Kakva je veza između informatike, likovnog, geografije, književnosti i lošeg vladanja?

U periferijskoj sredini bez vrednosnog koordinatnog sistema, gde ne postoje sigurnosne mreže ni ozbiljni regulatorni mehanizmi, gde nema ni države ni tržišta i gde je premalo ljudi uopšte svesno koliko je jezik digitalnih medija važan, kako da se mlada osoba upusti u stvaralačku avanturu?

**Uroš Krčadinac** je rođen u Pančevu 1984. godine. U svom radu nastoji da poveže iskustva iz oblasti računarskih nauka, vizuelnih umetnosti, književnosti, animacije i interaktivnog dizajna. Kao predavač na Odseku za digitalne umetnosti Fakulteta za medije i komunikacije u Beogradu, rukovodi predmetima Programiranje za umetnike i dizajnere i Interaktivni dizajn. U procesu je odbrane doktorata na Beogradskom univerzitetu (FON, Laboratorija za primenjenu veštacku inteligenciju), gde je diplomirao kao student generacije. Koautor je, koizdavač, dizajner i ilustrator knjige *Bantustan*, infografičkog putopisa-romana o tromesečnom putovanju kroz Afriku. Takođe radi kao stručni saradnik na Dizajn seminaru u Istraživačkoj stanici Petnica.



68



69

Kroz interaktivnu prezentaciju i otvorenu diskusiju učesnici programa su imali priliku da se upoznaju sa nekim projektima starije, ali i novije produkcije grupe ŠKART i da ih zajedno analiziraju. Pored toga, članovi Škart kolektiva pokrenuli su razgovor na temu deljenja, kolaboracije, demistifikacije umetnosti, ali i o važnosti grešaka u procesu umetničkog stvaranja.

**Kolektiv ŠKART** je nastao 1990. godine u grafičkom ateljeu Arhitektonskog fakulteta u Beogradu. Ovaj kolektiv se bavi poezijom, grafičkim dizajnom i alternativnom edukacijom. Prvu dekadu (1990 – 2000) su obeležili samizdati i njihovo deljenje na ulicama. U drugoj dekadi (2000 – 2010), grupa pokreće nekoliko kolektiva: Horove Horkeškart i Proba, dečije horove Deca sa meseca i AprilZMAJun, te omladinsko-penzionerski hor HOR-RUK i antifašistički hor UHO (ujedinjeni horovi). Od 2010. godine kolektiv se više uključuje u rad sa decom, pre svega u Domu za nezbrinutu decu Vera Radivojević u Beloj Crkvi, i sa penzionerima.



Predavanje je ponudilo odgovore na pitanje – kako razviti nove proizvode i obezbediti pravnu zaštitu koja omogućava razvoj poslovnog modela? Nematerijalna dobra predstavljaju okosnicu nove digitalne ekonomije. Proizvodna aktivnost se već dugi niz godina prenosi iz proizvodnih hala u tehnološke i kreativne industrije. Dominantni su novi proizvodi i novi poslovni modeli zasnovani na kreacijama uma, koji do publike i potrošača stižu kroz nove globalne lance distribucije. Međupovezano i multimedijalno okruženje u procesu istraživanja i razvoja proizvoda zahteva saradnju širokog kruga aktera sa različitim znanjima i veštinama.

**Đorđe Krivokapić** je po obrazovanju pravnik, a za fokus primarnog profesionalnog i naučnog interesovanja izabrao je međusobni uticaj savremenog društva i tehnologije. Osnovne studije završio je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Diplomu mastera pravnih nauka stekao je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Pittsburghu (SAD), nakon čega je dve godine radio kao advokatski pripravnik u advokatskoj kancelariji Karanović & Nikolić. Usavršavao se u okviru Berkman centra za Internet i društvo pri Pravnom fakultetu Univerziteta Harvard. Od 2012. godine je uključen je u rad SHARE Fondacije. Đorđe je aktivno angažovan u istraživanju i zagovaranju kvalitetnijih javnih politika u oblastima intersekcije prava i tehnologije na nacionalnom i evropskom nivou, kroz akademski rad, angažovanje u okviru civilnog društva, savetovanje institucija i privrede, obrazovne programe i javne nastupe.

09. februar 2017.

Pravna zaštita  
kreacija uma

71

**Predavanje**  
Đorđe Krivokapić



U okviru predavanja predstavljene su aktivnosti kolektiva Ministarstvo prostora, naročito one koje se odnose na korišćenje i upravljanje prostornim resursima, ali i aktiviranje zajednice oko pitanja razvoja grada. Pored toga, pružen je pregled neformalnih alternativnih praksi u različitim političko-ekonomskim kontekstima, ali i osvrt na formalne politike razvoja i efikasne pristupe u rešavanju društvenih, ekonomskih i prostornih problema.

**Iva Čukić** je diplomirala i doktorirala na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Usmerenje i oblast njenog istraživanja obuhvataju tačke susreta javnog prostora, uradi-sam filozofije, samo-organizovanja i prostorno-kulturnog diskursa. Od 2010. godine je ko-osnivačica i članica kolektiva Ministarstvo prostora. Na Odeljenju za urbanizam na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu angažovana je kao gostujući saradnik i predavač. Bavi se stručnom praksom pri čemu je učestvovala na izradi većeg broja stručnih projekata, istraživanja, radionica i seminara, domaćih i stranih izložbi.

**Ministarstvo prostora** je kolektiv iz Beograda osnovan 2011. godine sa ciljem promišljanja budućnosti gradova. Ministarstvo razvija projekte u saradnji sa mrežom istraživača, aktivista, grupa i pojedinaca koji deluju u različitim oblastima poput arhitekture, urbanizma, sociologije, umetnosti, političkih nauka.



Tokom juna, za polaznike Nelt edukativnog programa organizovana je grupna poseta izložbi posvećenoj Mihajlu Pupinu u Istorijском музеју Србије.

Autorke Aleksandra Ninković Tašić i dr Dušica Bojić ovom izložbom su obeležile dva važna Pupinova jubileja – sto godina od kada je prijavio svojih sedam patenata koji su vezani za rani razvoj oblasti telekomunikacija, i osamdeset godina od njegove smrti, zbog čega je UNESCO 2015. godinu proglašio godinom Mihajla Pupina.

Izložbena postavka obuhvatila je Pupinove aktivnosti u poljima nauke, profesorskog rada, osnivanja i unapređenja najvećih institucija nauke u Americi, njegove nacionalno-političke doprinose, mnogobrojna dobročinstva, mecenarski odnos prema umetnosti kao i književni rad. Specijalno vođenje kroz interaktivnu postavku za polaznike Nelt edukativnog programa realizovao je istoričar Nikola Miličić.

Izložba je realizovana pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije, uz podršku Telekom Srbija i kompanije Nelt, a produžena je zahvaljujući donaciji kompanije Elektroprivreda Srbije, na osnovu velikog interesovanja publike i brojnih pozitivnih reakcija na sadržaj i prezentaciju izložbe.



Tokom oktobra, za polaznike Nelt edukativnog programa, organizovana je grupna poseta jedinstvenom prostoru za rad koji je smešten u Vojvođanskom selu Mokrin.

Pored susreta i razgovora sa inicijatorima i menadžerima ovog ruralnog coworkinga, polaznici NEP programa su imali priliku da u ovom specifičnom i inspirativnom prostoru promišljaju i razvijaju svoje projektne ideje kroz timski i mentorski rad.

Mokrin House je projekat koji je pokrenula lokalna kompanija Terra Panonica, čija je ideja da revitalizuje selo u kome se nalazi, koristeći nove trendove i tehnologije. Otvaranje kuće namenjene coworkerima pionirski je poduhvat, koji promoviše i novi vid turizma u Srbiji. Kuća u Mokrinu nudi prostor za rad, ali i smeštaj, i namenjena je svima koji žele da budu kreativni i produktivni u drugačijem ambijentu.

Specijalno vođenje kroz Mokrin House za polaznike Nelt edukativnog programa realizovao je menadžer prostora, Ivan Brklić, dok su mentorski rad sa polaznicima, koji je trajao tokom čitavog programskega ciklusa, vodile Milica Pekić (Galerija 12 HUB) i Nana Radenković (Nova Iskra) sa višegodišnjim iskustvom u polju edukacije, organizacije, produkcije, umrežavanja, fandrejzinga i programske uobličavanja brojnih projekata i festivala iz domena savremene umetnosti i kulture.

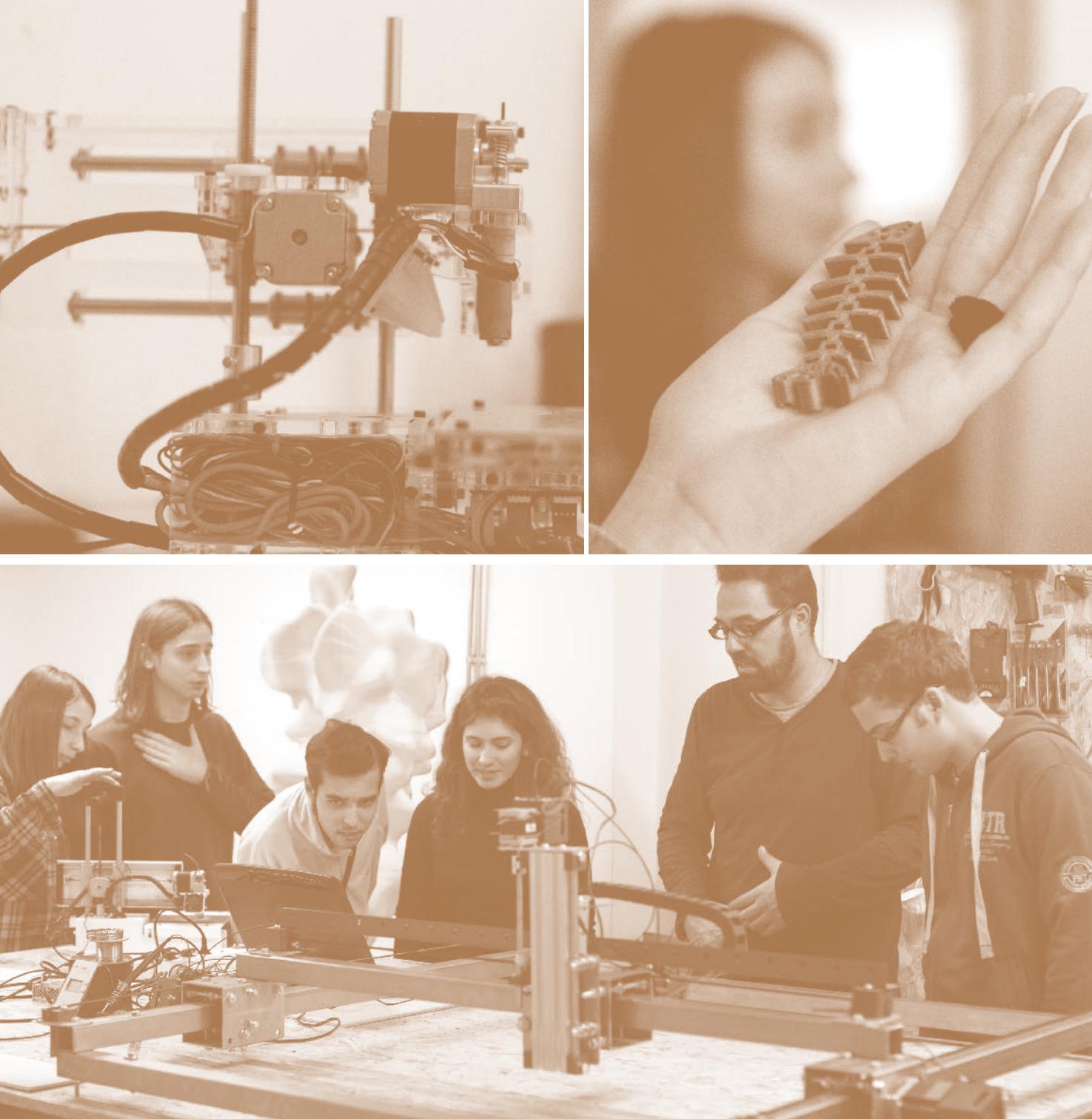
## Studijska poseta



Za polaznike Nelt edukativnog programa organizovana je grupna poseta kompaniji Nelt. Polaznike programa dočekali su Marko Milanković (Menadžer za komunikacije Nelt Grupe) i Nada Stamatović (Specijalista za korporativne komunikacije Nelt Grupe) koji su predstavili kompaniju, vrednosti na kojima se zasniva njeno posovanje kao i kako se planira razvoj koji je u skladu sa principima održivog razvoja.

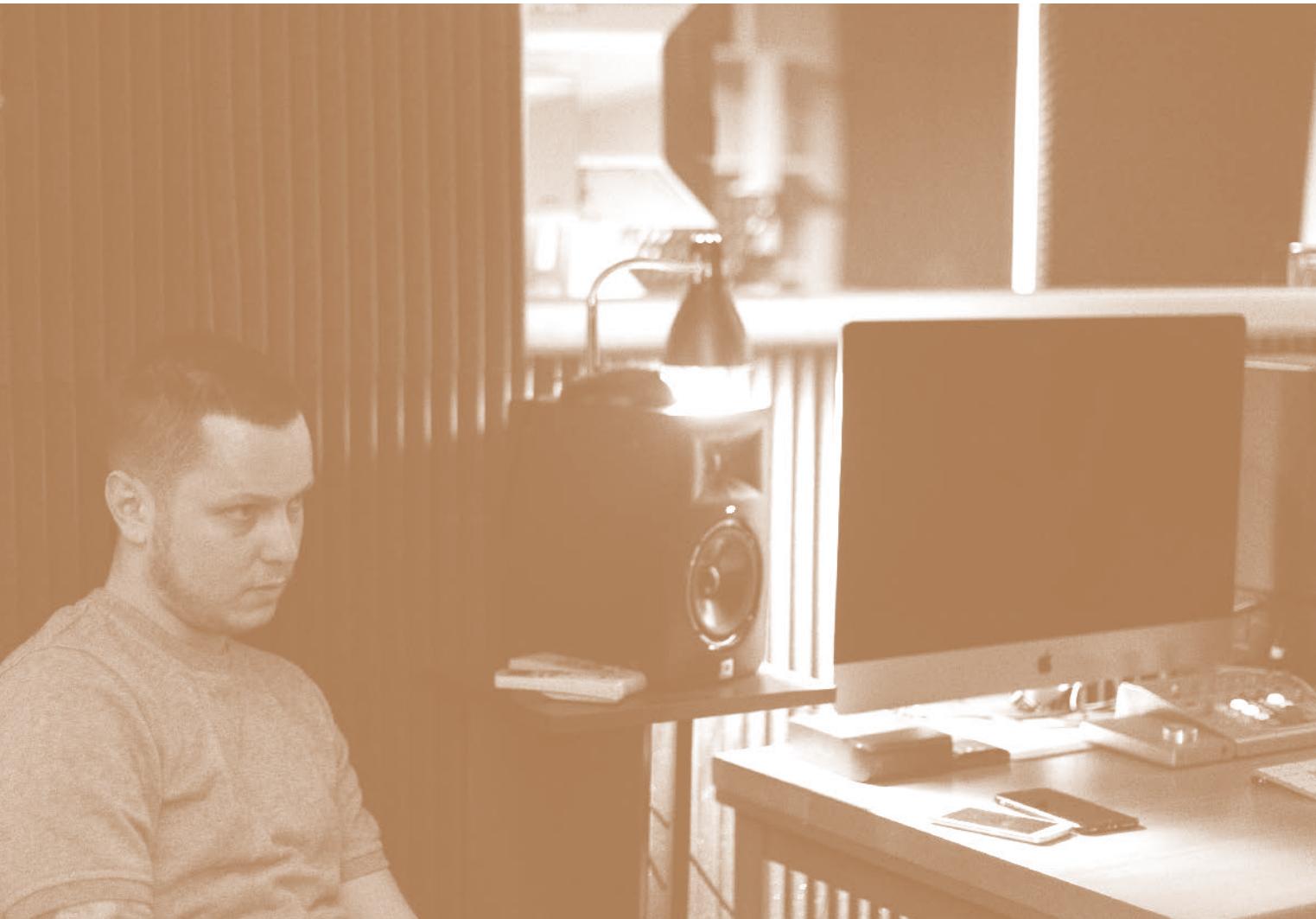
Polaznici programa imali su prilike da od Ane Pavlović (Specijalista internih komunikacija Nelt Grupe) saznaju na koji način se kreiraju kampanje i sprovode promotivne aktivnosti u oblasti interne komunikacije u kompaniji sa 4.000 zaposlenih, ali i da saznaju koje profesionalne i lične veštine su potrebne za rad na ovoj poziciji. Pored toga, polaznici su dobili praktične savete od Danijele Matić (HR Biznis partner Nelt Grupe) kako da kreiraju svoju poslovnu biografiju i ostvare što bolji utisak na poslodavca prilikom traženja posla.

Ovom prilikom organizovano je i specijalno vođenje i razgledanje poslovnog kompleksa, kako magacinskih, tako i drugih specijalizovanih prostora namenjenih prvenstveno uslugama distribucije i skladištenja, ali i specijalno dizajniranim površinama i delovima kompleksa koji su oplemenjeni zanimljivim umetničkim radovima koji su nastali kao rezultat direktnе saradnje i podrške mladim umetnicima iz regiona.



Učesnici su posetili fablab Polyhedra. Borko Jovanović je tokom višesatne prezentacije prisutnim polaznicima predstavio celokupni eko-sistem digitalne fabrikacije i 3d štampe, uz mnoštvo primera, a zatim i demonstrirao na koji način funkcioniše proces štampanja jednog digitalnog modela.

**Polyhedra** nije samo distributer tehničke opreme, već i platofrm za edukaciju u domenima kreativnosti i novih tehnologija, sa specijalnim fokusom na digitalnu fabrikaciju, koja u okviru svog prostora u Beogradu već formira omanji fab lab i organizuje redovne meet-upove i radionice za različite ciljne drupe, od dece do profesionalca. Učesnici su pozvani i da se u budućnosti obrate Polyhedri ukoliko žele da razvijaju svoje projekte iz ovog domena.



Tokom posete Bassivity Digital studiju u Domu sindikata, domaćin je bio producent Relja Milanković. Sa gostima je podelio svoja iskustva iz muzičkog biznisa, objasnio način funkcionisanja samog studija, a usledio je i spontani razgovor o izazovima digitalne distribucije muzike i promena koje su zahvatile ovu industriju usled razvoja informacionih tehnologija i interneta.



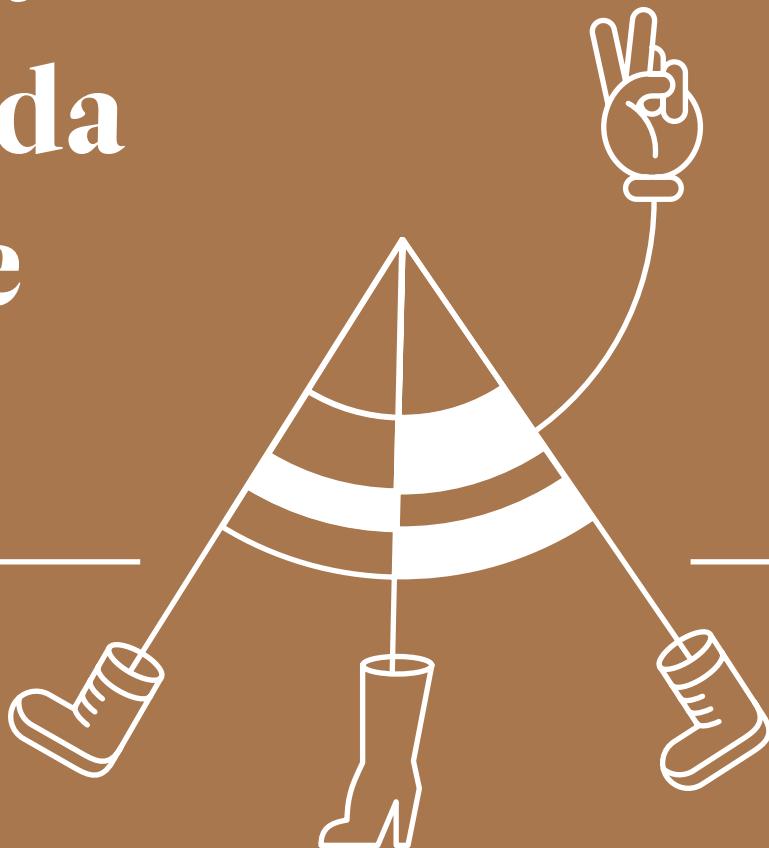
Tokom čitave godine, učesnici programa su imali priliku da budu deo specijalno dizajniranog mentorskog procesa, koji je za cilj imao pružanje podrške studentima da spoznaju i nadograđe svoje profesionalne i lične kapacitete.

Kroz niz mentorskih aktivnosti – susreta, konsultacija i tematskih radionica polaznicima je omogućeno da artikulišu i bliže definiju projektne ideje, i da istovremeno dobiju uvid u veštine i znanja neophodna za kvalitetno strateško promišljanje, planiranje i realizaciju projektnih ciljeva.

Pored odnosa koji su gradili sa mentorima, učesnici programa su kreirali odnose između sebe, deleći iskustva i učeći jedni od drugih, ali i formirali projektne timove na specifičnim zadacima.

Verujemo da će poznastva i mreže koje su kreirane tokom NEP-a nastaviti da funkcionišu i žive nakon završetka godišnjeg ciklusa programa.

Postoje velike društvene  
i tržišne potrebe za  
ljudima koji mogu da  
funkcionišu negde  
“izmedu”.





**Nelt Co** vodeća je kompanija u Srbiji na polju distribucije robe široke potrošnje, duvanskih i farmaceutskih proizvoda, logističkih usluga i marketinga. Nelt Co deo je organizacionog sistema Nelt Grupa, koji povezuje 11 kompanija na tržištima Crne Gore, Makedonije, Bosne i Hercegovine, kao i u državama podsaharske Afrike – Angoli, Zambiji i Mozambiku, sa oko 3.800 zaposlenih.

Neltov program društvene odgovornosti je usmeren ka mladim, talentovanim ljudima, čiji su kreativan duh, pozitivan stav i želja za usavršavanjem u vezi sa osnovnim vrednostima kompanije. Aktivnosti koje Nelt sprovodi na ovom polju okrenute su ka uspostavljanju strateških saradnji sa fakultetima u zemljama u kojima posluje. Organizovanjem specijalizovanih programa za talentovane đake, učenike i studente pomaže se onima koji će u budućnosti biti nosioci napretka u našoj zemlji.

Jedan od takvih programa je Nelt Edukativni program – Interdisciplinarna saradnja kao potencijal razvoja mlađih profesionalaca na polju umetnosti, nauke i novih tehnologija, koji je kompanija Nelt pokrenula 2014. godine, u saradnji sa Galerijom 12 HUB. Realizaciji drugog ciklusa u sezoni 2016/2017 se priključio i dizajn inkubator Nova Iskra. Polazna ideja Nelt Edukativnog programa bila je da se kroz predavanja i stručne mentorske radionice studenti pripreme za profesionalnu karijeru nakon završenih studija. Cilj programa je da polaznici steknu neke nove veštine učestvujući u radionicama vođenim od strane profesionalaca iz različitih oblasti.

Takođe, četiri godine za redom, Nelt podržava cikluse koncerata najboljih studenata Fakulteta muzičke umetnosti, u saradnji sa Fakultetom i Centrom lepih umetnosti Guarnerius, kako bi pomogao afirmaciji mlađih talenata u javnosti. Nelt kontinuirano radi na unapređenju uslova rada investiranjem u izgled i funkcionalnost objekata, osiguravanjem najvišeg stepena bezbednosti, očuvanje energije i zaštite okoline i sprovođenjem mera zaštite na radu u okviru cele kompanije.

Proizvodi koje Nelt distribuiра su visokog i konstantnog kvaliteta, a celokupno poslovanje je usmereno na ispunjenje zahteva klijenata i potrošača, što potvrđuje i ISO 9001 sertifikat.

[www.Nelt.rs](http://www.Nelt.rs)



### 3 udruženi rad

**Nova Iskra** je coworking prostor, edukativna i istraživačka platforma za dizajn, arhitekturu, nove tehnologije, društvenu teoriju i praksu.

Koristeći proces dizajna kao polazište za razvoj, promišljanje i praktično testiranje savremenih ideja i koncepata, Nova Iskra kroz kolaborativni rad, eksperimentalne metode i kritičku refleksiju ispituje i podstiče razvoj inovacije, alternativnih i održivih modela obrazovanja, poslovanja, organizovanja, upravljanja i proizvodnje.

Osnovne tematske oblasti interesovanja Nove Iskre su vezane za koncepte budućnosti – Future Learning, Future Living i Future Working. Kroz raznolike programske formate, Nova Iskra istražuje nove modele održivog života, profesija budućnosti, neformalnog obrazovanja i odgovornog društvenog organizovanja, proizvodnje i participativnog upravljanja.

Nova Iskra ima značajnu ulogu u procesima kreiranja javnih politika, kako na lokalnom, tako i na nacionalnom, regionalnom i evropskom nivou po pitanjima razvoja kreativnih industrija, tržišta rada i zapošljivosti mladih. Pored toga, Nova Iskra se zalaže za razvoj socijalne ekonomije, kao i za uvođenje tema vezanih za pametni, održivi i inkluzivni razvoj čitavog društva.

U tom procesu, Nova Iskra sarađuje sa domaćim i stranim kompanijama, organizacijama civilnog društva i državnim organima, kako i sa rastućom zajednicom mladih kreativaca, profesionalaca i studenata koji su otvoreni za procese kontinuiranog obrazovanja i ličnog razvoja.

[www.novaiskra.com](http://www.novaiskra.com)



**Galerija12HUB** je inovativna galerijska platforma posvećena razvoju, produkciji i promociji performans umetnosti i intermedijske umetnosti. Platforma inicira i podstiče eksperiment koji je na granici živog izvođenja i digitalnog prostora. Struktura programa kombinuje živa izvođenja, strimovane događaje, digitalne susrete, dijaloge, debate, izložbe, prezentacije i radionice u cilju promocije interdisciplinarnog pristupa umetničkoj produkciji i interpretaciji. Celokupna arhiva galerije i njena dva edukativna programa – PerformanceHUB i Nelt edukativni program – su dostupni online.

Događaji koji nisu inicijalno kreirani kao online radovi se uživo strimuju kroz razne dostupne platforme i na G12HUB sajtu.

Galerija kontinuirano radi na razvijanju saradnje sa širokim spektrom međunarodnih institucija i pojedinaca i kroz široku razmenu znanja programa radi na povećanju produkcije mlađe generacije umetnika i istraživača. Galerija želi da ukaže na potencijal performans umetnosti i intermedijske saradnje u budućem razvoju umetničke produkcije koja može da transformiše razumevanje današnjeg sveta i njegove budućnosti. U periodu 2013–2016. godine, galerija je vodila dinamičan prostor u susedstvu Savamala, a od 2016. godine deluje kao web platforma koja razvija programe namenjene za online publiku (live streaming), ali i kroz gostujući program u različitim prostorima u Beogradu i inostranstvu.

Galerija kontinuirano radi na razvijanju saradnje sa širokim spektrom međunarodnih institucija i pojedinaca i kroz široku razmenu znanja programa radi na povećanju produkcije mlađe generacije umetnika i istraživača.

[www.g12hub.com](http://www.g12hub.com)

**Izdavač**

Nelt Co d.o.o.

**Za izdavača**

Marko Milanković  
Menadžer komunikacija Nelt Grupe

**Programski savet NEP 2016.**

Milica Pekić  
Nana Radenović  
Branislava Stefanović  
Relja Bobić  
Marko Milanković

**Urednik publikacije**

Relja Bobić

**Dizajn i prelom**

Milica Pantelić

**Ilustracije učesnika**

Dragana Krtinić

[www.Nelt.rs](http://www.Nelt.rs)

[www.novaiskra.com](http://www.novaiskra.com)

[www.g12hub.com](http://www.g12hub.com)

**Citati**

Izjave Uroša Krčadinca  
Andrije Radojeva i  
Andrije Lakića  
iz teksta Radmila Markovića

**Fotografije**

Nemanja Knežević  
Nemanja Stojanović  
Niklas Roy

**Font**

Radnika  
Leitura  
Brandon Grotesque

**Papir**

IQ Color Grey 250g  
Sora Press 80g

**Štampa**

Standard 2, Beograd

**Tiraž**

300





N E L T  
EDUKATIVNI  
PROGRAM  
– 2016.

